

Vpl. Pyhäjärvi

Tiistai 19. tammikuuta 2016

Pyhäjärveläisyyden vaali - Karjalan puolustaja

N:o 1 61. vuosikerta

Aineistonkeruu loppusuoralla Vernitsan alueen kirjaa varten

Martat 1920 luvulla Terijoella. Takana vas. lida Inkinen, Karoliina Satama, Selma Kuivalainen, Mari Inkinen, Loviisa Tenkanen, Aliina Ukkonen ja lida Pärssinen. Istuvat kesk. Liisa Tenkanen, Josefina Musakka, Agneta Javanainen, Olga Anttonen, Hilma Humala, Impi Lappalainen ja Anni Paussu. Istumassa edessä Anni Pitkänen ja Anna Pitkänen

Vernitsan seudun kyläkirjan aineiston kokoaminen on loppusuoralla. Kirjaan aineistoa kootaan Vernitsan, Sortanlahden, Haapalan, Rautakorven alueelta. Kenellä tietoja on, ota nopeasti yhteyttä! Kuvassa martoja, mutta mm. lotista kaivataan vielä tietoja.

SIVU 2

Pyhäjärvi- aineistot Stormissa

Museonjohta Leena Aaltonen (vas.), Pertti Hakanen ja Markku Pärssinen Stormin koululla Vpl. Pyhäjärven museoaineistoihin tutustumassa.

SIVU 3

Nimien ihmeitä Kulppasuolta Viinamajalle

Kauko Hinkkasen työstämä kirjoitussarja pyhäjärveläisten paikannimien taustoista jatkuu. Hinkkanen on mm. kirjallisuudesta, arkistojen kätöistä kuin myös haastatteluista kaivanut esiin paikannimien syntyyn liittyviä taustoja.

Saamme kuulla marraskuun 2015 lehdessä alkaneeseen kirjoitukseen jatkoa Larjalan paikannimistä, joihin kuului mm. *Viinamaja*:

Ojansuualue, joka sijaitsee Väkiparran maalla (Alatalo) Hiiron suulla. Muistitieto ei tue sitä, että siellä olisi keitetty viinaa. Taubilassa oli viinatehdas. Kun sieltä tuotiin kylään rankkia, niin talvella oli jäältä hyvä nousta ojansuun kohdalla. Rannalla lienee ollut jokin säilytyspaikka tai maja – rankin välivarasto, johon kuormaa kevennettiin ennen kuin jatkettiin matkaa mäkeä ylös.

Myös toinen muistitieto on olemassa: Alatalon peltöjen alapäässä Hiiron laidalla oli keitetty viinaa 1800-luvulla lahjoitusmaa-aikana. "Se ol' mei kartano alapuolel', rannast' pari kolme metrii, isot rauniot, palaneita kivvii ja tiilepätiki. Viel' mie näi niitä viinapannuloiki. Ne olliit isot panut, vaskiset. Niitä pittiit jyvämäkasiinas, niitä ol' siel' kui monta." – Juho Väkiparta (1873–1960), haastattelu vuonna 1959.

SIVU 11

Kirjailijan ajatuksia kotiseudusta

Pyhäjärvi-juurisen Pekka Karin novelli Kotiseutu on luettavissa sivulla 8.

Novelli julkaistaan myöhemmin Pekka Karin toimitamana Kohtalon jänis

Tuotantonsa kustantamassa kirjassa: Ritariaika, joka ilmestyy ensi vuoden syksyllä.

TILAA PYHÄJÄRVI-LEHTI

omaksi, tai ystävälle
ja sukulaiselle lahjaksi!
Soita p. 040 730 2622
tai tilaa s-postitse
tai kotisivujemme kautta.

Vuosikerran hinta edelleen
vain 30 euroa

19. tammikuuta 2016

Yhteistyötä ja nuoria sukupolvia mukaan

Talvikin vihdosta viimein tuli. Osalle se tuo mukanaan paljon päivittäistä lisätyötä, mutta toisaalta myös monia uusia mahdollisuuksia. Kyllä Suomen talvi vaan tarvitaan paikallaan.

Uusi toimintavuosi on alkamassa ja sitä myöten ensimmäinen vuoteni säätiön puheenjohtajana täyttymässä. Tulevanakin vuonna säätiön toiminnan vahva kivijalka on pyhäjärveläisyyden perinteen ja juurien vaaliminen.

Tämän toteuttamisessa säätiöltä vaaditaan tarvittaessa toimintakulttuurin muutoksia ja valmiuksia kehittyä ennakoluulottomasti ajassa. Niin lehtemme lukijakuntaan kuin vuosittaisiin tapahtumiimme kaivataan entistä enemmän nuoremman väen osallistumista. Vain siten säätiö pystyy säilyttämään tärkeän asemansa tiedon kerääjänä ja jakajana sukupolvelta toiselle.

Myös kotiseutuyhteistyö nykyisten toimijoiden kanssa tulee olla yksi toimintamme keskeisistä tekijöistä. Säätiö on onnistunut luomaan menneinä vuosina hyvän luottamuksellisen pohjan tälle työlle. Tästä pohjasta on hyvä jatkaa tulevana vuonna.

Perinteiset Pyhäjärvi-juhlamme tullaan tulevana kesänä järjestämään Järvenpäässä. Lisäksi on aloitettu valmistelutyö vuoden 2017 juhlien järjestämiseksi kotiseudullamme Pyhäjärvellä. Vielä emme voi varmuudella sanoa, toteutuuko ajatuksemme jo ensi vuonna, mutta sen aika näyttää.

Mennyt vuosi oli säätiömme monikymmenvuotisessa historiassa 68. laatuaan. Säätiö jatkaa tulevanakin vuonna toimintaansa pyhäjärveläisen yhteenkuuluvuuden ja yhteistyön ylläpitämisessä, sekä pyrkii kehittämään tulevia sukupolvia silmällä pitäen. Uskon, että vuosi 2016 tulee olemaan jälleen yksi onnistumisen vuosi.

Olkoon alkanut vuosi menestyksellä myös teille jokaiselle!

PERTTI HAKANEN

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön hallituksen puheenjohtaja

70. Vpl. Pyhäjärvi-juhlat
Järvenpäässä
sunnuntaina 10.7.2016.

Lisää tietoa
tulevissa lehdissä.

Löytyykö vielä aineistoa Vernitsan alueen kyläkirjaan?

Vernitsan kyläkirjan aineiston kokoaminen on loppusuoralla. Kirjaan aineistoa kootaan Vernitsan, Sortanlahden, Haapalan, Rautakorven alueelta.

Odotamme vielä erityisesti lisätietoa alueen lotista sekä heidän valokuviaan.

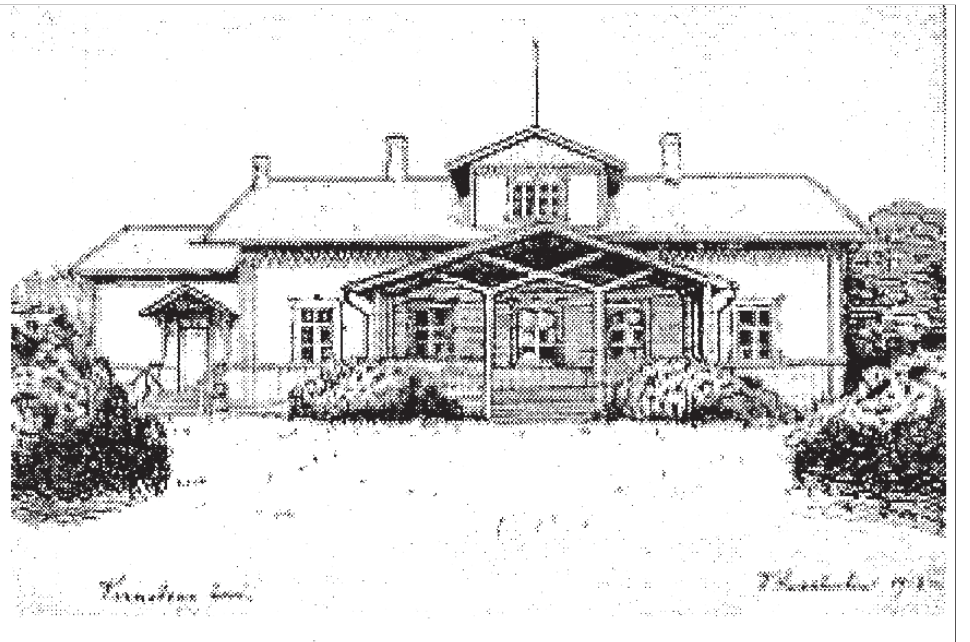
Kyselyistä huolimatta emme ole vielä saaneet myöskään aineistoa Laatokan meripuolustuksen Kannaksen lohkon, Sortanlahden esikunnasta.

Löytyykö pöytälaatikoista omakohtaisia muistelmia tai kirjoittaisiko joku asiaan perehtynyt aiheesta artikkeliin? Ottaisimme kiitollisuudella vastaan.

Aineisto tulisi lähettää 31.1.2016 mennessä osoitteeseen:

leakatriina2@gmail.com

Lisätiedustelut:
LEA JOKINEN
puh. 040 7342865

Tekeillä olevaa kyläkirjaa varten on löytynyt Lahden Kaupunginmuseosta piirros Vernitsan hovista, taiteiltuna maantien puolelta. Tekijä: Svaetichin Viktor.

Sortanlahden nuorisoseuran 20-vuotisjuhlasta 1924.

Vernitsan koululaisia 1934. Eero Anttonen, Alpo Stop, Heikki Äijö, Elma Theman, Ilmari Kouvo, Aaro Humala ja Einari Humala.

Takaisin Vernitsalle 1941. Linda, Rauni ja Vieno Kymäläinen. Lehmäkin kurkistaa kuvaajalle.

Museoaineisto odottaa digitalisointia

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön hallitus tutustui kokouksensa yhteydessä 7.1.2016 Sastamalassa Stormin koululla olevaan museoaineistoon.

Suomen kirjainstituutin säätiön asiamies ja museonjohtaja Leena Aaltonen esitteli uusia arkistotiloja. Mittavan museon aineiston digitalisointi ja järjestäminen on työn alla. Työn valmistuttua aikanaan on arkisto verkon välityksellä kaikkien ulottuvilla.

Käynnillä Leena Aaltonen toi esiin ajatuksen, löytisikö taholtamme rahoitusta, aikaa, tietoja ja taitoja saada pyhäjärveläinen aineisto poimittua työn alle ja nopeammin järjestyseen.

Vpl. Pyhäjärvi-lehden numerossa 9/2015 on Reino Äikiän laajempi kirjoitus tästä arkistomateriaalista.

PIRJO KIIALA

Juhani Forsberg ja Pertti Hakanen Wäinö Kukon tietoja tutkimassa.

Kirsti Naskali, Markku Pärssinen ja Juhani Forsberg. Kuvat: Yrjö Inkinen.

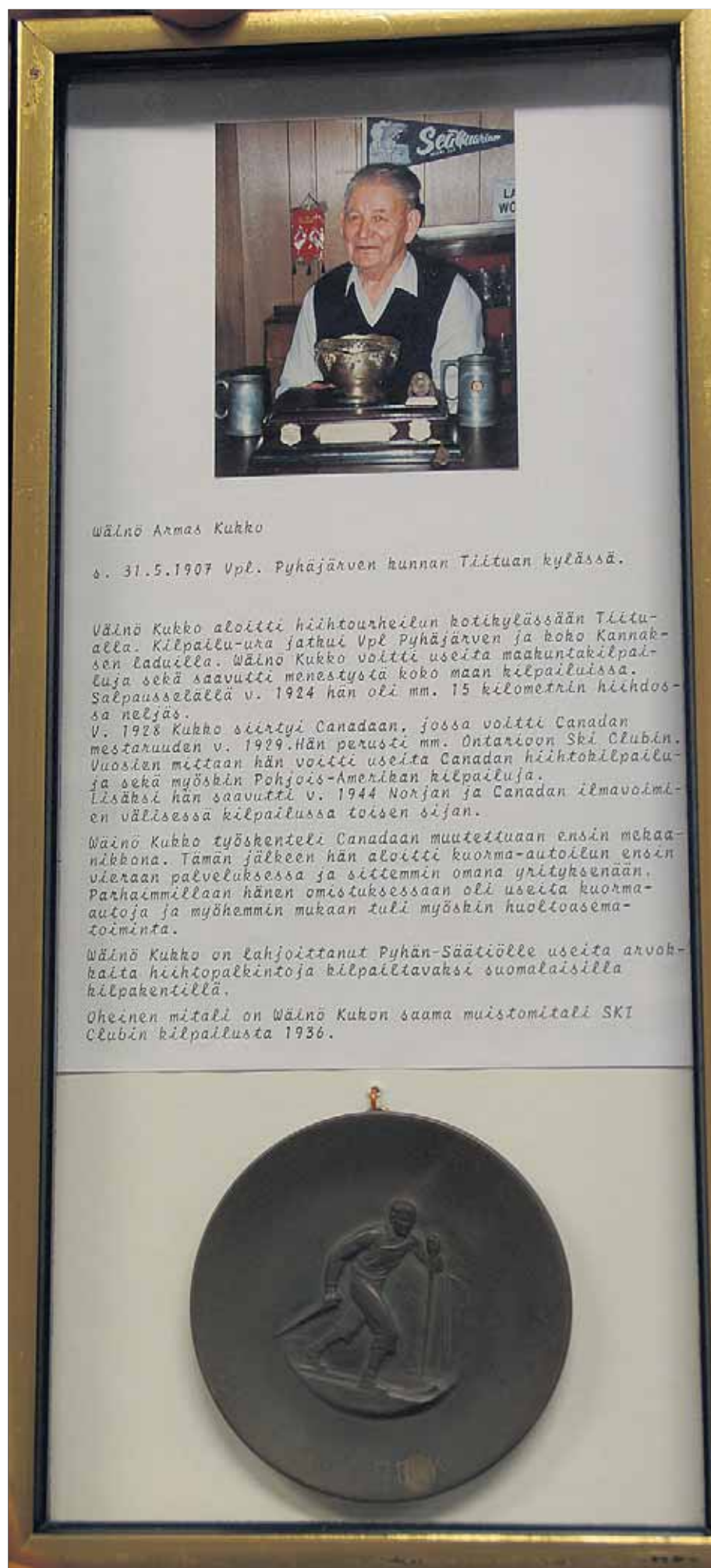
Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön hallintoneuvoston kokous on lauantaina 27.2. 2016 Sastamalassa. Huomioikaa aiemmin tiedotetusta muuttunut kokousaika!

Karjalainen sanankäyttö on teemana vielä vuoden 2016 ajan

Karjalan Liiton vuosien 2014-2016 kolmivuotiskauden teemana on karjalainen sanankäyttö. Teeman avulla tuodaan esille liiton jäsenten ja jäsenyhdistysten aktiivista toimintaa puhutun ja julkaistun ilmaisun tuottajina ja kuluttajina.

Painettu sana: Karjalaiset ja karjalaisyhteisöt julkaisevat painettuja lehtiä, käyvät aktiivisesti keskustelua sosiaalisessa mediassa, toimittavat ja julkaisevat suku-, kylä- ja pitäjäkirjoja sekä historian kirjoja.

Puhuttu sana: Eri tilaisuuksissa liiton jäsenet tuovat esille monipuolista karjalaista sanallista ilmaisua. Esimerkkinä tästä ovat kylä- ja kirkon väliset keuhkilpailut pitäjäjuhlissa, tapahtumien kiinnostavat juhlapuheet, runoryhmien esitykset ja teatteriharrastus sekä vahva karjalainen lauluperinne. Karjalainen sanankäyttö liittyy myös karjalaisen hengelliseen elämään.

Hyllyjen antimista löytyi mm. tietoa hiihtomestari Wäinö Kukosta.

Wäinö Armas Kukko

s. 31.5.1907 Vpl. Pyhäjärven kunnan Tiituan kylässä.

Wäinö Kukko aloitti hiihtourheilun kotikylässään Tiitualla. Kilpailu-ura jatkui Vpl. Pyhäjärven ja koko Kannaksen laduilla. Wäinö Kukko voitti useita maakuntakilpailuja sekä saavutti menestystä koko maan kilpailuissa. Salpausselällä v. 1924 hän oli mm. 15 kilometrin hiihdossa neljäs.

V. 1928 Kukko siirtyi Canadaan, jossa voitti Canadian mestaruuden v. 1929. Hän perusti mm. Ontarioon Ski Clubin. Vuosien mittaan hän voitti useita Canadian hiihtokilpailuja sekä myöskin Pohjois-Amerikan kilpailuja. Lisäksi hän saavutti v. 1944 Norjan ja Canadian ilmavoimien välisessä kilpailussa toisen sijan.

Wäinö Kukko työskenteli Canadaan muutettuaan ensin mekaanikkona. Tämän jälkeen hän aloitti kuorma-autoilun ensin vieraan palveluksessa ja sittemmin omana yrityksenään. Parhaimmillaan hänen omistuksessaan oli useita kuorma-autoja ja myöhemmin mukaan tuli myöskin huoltoasematoiminta.

Wäinö Kukko on lahjoittanut Pyhän-Säätiölle useita arvokkaita hiihtopalkintoja kilpailtavaksi suomalaisilla kilpailuilla.

Oheinen mitali on Wäinö Kukon saama muistomitali SKI Clubin kilpailusta 1936.

Ilkka Kalevi LAPPALAINEN

s. 25.2.1938 Vpl. Pyhäjärvi
k. 2.12.2015 Sastamala

*Jäi jälkeesi mökkitie hiljainen
sen puut ja pensaas lintuineen.
Ovat ahkerat kätesi rauenneet
ja päättäneet arkiset askareet.*

Kaipauksella muistaen
Marja-Terttu
Timo ja Anita
Sisaret ja veli perheineen
Muut sukulaiset ja ystävät

Kalevi siunattu Roismalassa pe 11.12.2015.

Kalevi Lappalaisen muistolle

Isäni Ilkka Kalevi Lappalainen tykkäsi paljon olla mökillä ja kotona, mutta kuitenkin hän halusi matkustella paljon synnyinseudullaan Kannaksen Pyhäjärvellä. Ohessa muistoja hänen ensimmäisestä matkastaan sinne. Matka alkoi kesäisenä aamuna Vammalasta ja bussissa kysyttiin, kuinka monelle tämä on ensimmäinen matka Pyhäjärvelle sodan jälkeen – ja tosi moni käsi nousi merkiksi.

Viipurin-Muolaan-Kiviniemen kautta saavuimme Pyhäjärvelle Matiskalan kylässä olleeseen majapaikkaan. Isä halusi lähteä heti venäläisten taksilla Alakylään. Isällä oli mukana karttoja, uusia ja vanhoja, ja niin sitä menttiin. Kun pääsimme perille, isä näytti paikan, missä koti oli ollut talvisodan alkuun asti ja kertoi rakennuksen palaneen talvisodan aikaan. Sitten isä kertoi paikasta, jonne on piilotettu lautasia ja muuta pihassa olleeseen lehtimajaan. Välillä katsoimme paikkoja ihan hiljaa. Isä varmasti mietti, miten ennen kaukana ollut risteys oli nyt lähellä ja miten maisemissa oli paljon tuttua. Tämän jälkeen kävelimme Suomen aikaisen Hietasen talon luo, josta isä myös kertoi.

Risteyksessä olleen kaupan raput katsottiin ja isä poimi raunioista pienen tiilenpalasen taskuun. Isä kertoi, että toisen naapurin talossa oli puhelinkeskus.

Sitten kävelimme isän kodin suuntaan takaisin. Isä kuvasi ne todella isot kuuset ja kertoi, että hänen mummonsa on ne istuttanut. Hetken vielä katsoimme. Aurinko oli laskussa. Nousimme taksin kyytiin ja palasimme Matiskalaan. Isä kävi tämän jälkeen todella monta kertaa Alakylässä, Karjala oli todella rakas paikka. Oli tosi kivaa olla isän mukana siellä ja nähdä paikkoja ja kuunnella tarinoita.

TIMO
LAPPALAINEN

Toinen isää kovasti kiinnostanut paikka oli Keuruun Mäyrämäki. Isä mainitsi, että sinne tulivat ensimmäisenä evakkoon. Joskus kävin isän kanssa Tikkakoskella ja palasimme Mäyrämäen kautta. Silloin ovet olivat kiinni. Ihan hetken olimme pihassa ja isä varmasti muisteli, millaista elämä oli Mäyrämäessä. Hän sanoi, että tuossa talossa oli huone, jossa he asuivat; jännä olisi nähdä ja näyttää se valtavan iso avotakka, joka on talossa.

Toisella kerralla, pienellä porukalla tehdyllä matkalla, suuntasimme jälleen Tikkakoski-Jyväskylä-suuntaan. Retkeltä palatessa tulimme jälleen Mäyrämäen kautta. Ihme oli suuri, kun pihassa oli auto. Kun koputimme oveen, se avattiin ja pääsimme katsomaan ison avotakan. Isän mukana oli vanhoja valokuvia, joita isäntäväen kanssa tutkittiin.

Isän kanssa oli aina mielenkiintoista matkustella ja tutkia historiaa. Isä ei koskaan matkanvarrella sanonut, että tuohon kohteeseen ei poiketa. Olipa toiveena museo, antikvariaatti tai kirppis. Ja tarvittaessa isä vaikka odotti, kuten viime kesänäkin matkaillessa mm. Lappeenrannassa.

Isän kanssa oli mukava ja hieno retkeillä, samoja kiinnostuksen kohteita oli paljon.

Kirkonsanoma

Sininen hämäryys

Tähän aikaan vuodesta valoisa aika on lyhyt ja yö on pitkä. Joulukuun alun sininen hämäryys on viehättävää aikaa, olen siitä aina pitänyt. Lyhyt päivä on puhtuileva, ikään kuin se sanoisi, että nyt pitää vähäskin valosta nauttia. Valo vähenee päivä päivältä. Valokuvan ottajalle lyhyt päivä on haastava. Kauniin hämäryyden tallettaminen filmille ei ole helppoa, mutta onnistuminen palkitsee tekijänsä. Eräässä laulussa tällainen kaunis sinerrys on rakastumisen väri.

Hämäryys ja pimeys ovat toisaalta raamatun vahvoja kuvia elämästä. Puhutaan pimeyden voimista, pimeässä kulkemisesta ja eksymisestä ja vielä pimeydestä toivon menettämisen kuvana. Iltavirsissä pyydetään varjelusta yön ajaksi. Jokainen iltavirsien veisaaja ymmärtää, että valon puute on pahan ja kaikkien niiden asioiden kokonaisuus, jotka kutistavat elämän hyvyttä. Elämään kuuluvat

menetykset, sairaudet ja kuolema. Kristitty kääntää katseensa kohti Jumalaa. Hän on voittaja ja kaiken pimeyden kukistaja.

Joulukuun pimeys saa aivan uuden sävyn, kun tietää, että edessä on talvipäivän seisaus. Silloin päivän lyheneminen pysähtyy ja valoisa aika alkaa pidentyä pienin askelin. Tätä kirjoitusta lukevat voivat kääntää jo katseensa juhannuksen aikaan. Aurinko kukistaa nyt pienen hetken metsän reunan takaa. Kesikesällä se käväisee piilossa pienen hetken ja paistaa aamuyöstä iltamyöhään. Pimeys menee aina ohi, se ei voi olla loputon. Valo on varmasti olemassa silloinkin, kun sitä ei näe.

Kristityt ovat valon kansaa. He näkevät oikean suunnan eivätkä eksy. He tietävät, että erilaisten taakojen kantajilla tulee aina kuormien laskemisen aika. Heidän mielensä täyttää toivo. Se saattaa hetkeksi ka-

dota, mutta palaa taas uudelleen. Kokemus on samankaltainen kuin kirkkaan ja kauniin aamun auringon nousu. Ajatukset kirkastuvan kehon nauttiessa auringon lämmöstä.

Valossa vaeltaminen on toisin sanoen sitä, että elämään kuuluvat ilo ja rauha. Maailman rauhottomuuden keskelläkin on olemassa syvä, särkymätön rauha, niin kuin kauniin lammen värähtämätön vesi. Ilo ja rauha ovat elämässämme jo nyt, vaikka niiden lopullinen täytyminen on edessä. Tämä jännite, että valo eli Jumalan herruus on totta jo nyt eikä kuitenkaan ole vielä täydellisenä, näkyy vuorisaarnan autuaaksi julistamisissa. Jeesus puhui opetuslapsilleen köyhistä, murheellisista, nälkäisistä ja janoisista sekä armahtajista ja rauhantekijöistä. Hänen varsinainen sanomansa oli muutoksessa. Köyhät saavat valtakunnan, murheelliset lohdutetaan, nälkäiset ravitaan ja janoiset juote-

taan. Armahtajat ja rauhantekijät saavat itselleen armahduksen ja rauhan. Tekijänä on hyvä Jumalamme. Kuvat pimeydestä sisälsivät väkevän sanoman, mutta suurempi on kuva valosta. Jeesus Kristus voittaa.

Mutta mennään takaisin siniseen hämäryyteen. Ihmiset kokevat elämänsä eri tavoilla. Hämärä voi olla myös pelkkä taakka. Herramme on antanut seuraajilleen uuden käskyn: rakastakaa toisianne. Tässä sekavassa ja monimutkaisessa maailmassa uusi käsky, josta Jeesus puhui, merkitsee suurta toivoa. Siinä on muutoksen avain. Lissääntyvään valoon kulkeminen ja siihen kuuluva hyvä elämä tarttuu ihmisestä toiseen. Eihän lampuakaan sytytetä vakan alle, vaan lampun jalkaan, näkyville. Sieltä se levittää valonsa.

HEIKKI
PAUKKUNEN

Keijo Inkistä muistellen

Sinä veljeni Keijo Inkinen synnyit kunnalla Karjalan 2.12.1934 Pyhäjärven pitäjässä, Lohijoen kylässä. Näit pienestä laineet Laatokan – niin siintävän seljän ja autereen, kuin myrskyt mahtavat laineineen.

Olit silloin kahta päivää vaille 5-vuotias, kun jouduimme jättämään kotimme. Siitä alkoi evakkotai-paleemme v. 1939, marraskuun viimeisenä päivänä. Useiden kohteiden jälkeen päädyimme viimein Savonlinnaan Pihlajaniemelle. Vuosi oli 1948.

Isämme Anselmi halusi jatkaa ammattiaan Pihlajaveden aalloilla ja sinusta, Keijo, tulikin hänelle napakka kalakaveri useaman vuoden ajaksi. Soutu ja muikkujen päästäminen verkosta tulivat sinulle tuntuiksi. Sait niistä voimia ja näppäryyttä tulevia koitoksia varten. Myöhemmin ryhdyit maanviljelijäksi – puuhastelit mielellään traktoreiden ja muiden työkonien parissa. Näiden tulikin olla aina kunnossa ja lähtövalmiina, kun käsky kävi. Tullevan vaimosi, Ritvan, löysit naapurista ja teille syntyi kolme lasta: Pasi, Petri ja Piia. Olit heille esikuva, olitte sitten mansikkamaalatai viinimarjapellolla Muttamällä.

Lähellä sydäntäsi olivat myös juuresi eli karjalaisuus, jonne teimme yhdessä useita matkoja tutustuen entisiin kotikontuihimme rajan takana unohtamatta Laatokan ympäriajoa ja Laatokka-Ääninen-risteilyä.

Olit niin ikään mukana Savonlinnan elohopeakerhon laulukuoressa useita vuosia ja kävitte kerhon kanssa esiintymässä rajan toisella puolella Pitkäsärannassa samoin kuin he kävivät vastavierailulla Savonlinnassa. Sinussa eli myös näyttelijä, jonka rooleja yleisö sai seurata mm. kesäteatterissa. Viihdyit toki mainiosti usein myös katsomon puolella.

Keijo! Olit ihminen suurella sydämellä ja asenne lähimmäiseen sinulla oli mutkaton, itseäsi korostamaton. Sinulla oli myös kyky kuunnella muita. Otit haltuun meitä kaikkia sanoillasi, puheillasi, lukemattomilla vitseilläsi ja kirjoituksilla, joita saimme kuulla ja lukea lehdistä.

Nyt ajattelen näin: Et sinä, Keijo, ole kuollut, sillä elät yhä sydämässämme ja muistoissamme. Näin tapahtuu niin kauan, kuin joku sinut muistaa. ”Kaikki häipyy unholaan, muistot saapuvat uudestaan”.

Keijo nukkui pois Savonlinnassa 2.5. 2015.

Keijoa muistellen ja muistoa kunnioittaen veljesi

PAULI PERHEINEEN

Kaipaamaan jäivät myös lapset perheineen, sisaresi Laila perheineen sekä laaja ystävien ja tuttaviensa joukko unohtamatta Piitua, jonka kanssa Keijo jakoi elämänilon ja surun hetket viimeiset 20 vuotta.

Keijo Inkinen.

OIKAISU. Joulukuun lehdessä jutussa Ja tapahtui niinä päivinä oli toimituksessa tullut kirjoitusvirhe. Piti olla ”Kävelin lumista Laatokan rantaa Jahvenitsasta Sortanlahteen”, ei Kahvenitsasta.

Pyhäjärvi-lehti julkaisee

joka numerossa tietoja perhetapahtumista, kuten merkkipäivistä, edesmenneistä ja valmistuneista.

Muistathan kuitenkin aina kysyä asianosaisilta luvan tietojen julkaisuun.

Tyyne Tuomisen muistikuvia sota-ajoilta

Tyyne Ilma Mirjam Tuominen, o.s. Kukko, syntyi 26.8.1922 Vpl. Pyhäjärvellä ja kuoli 26.10.2015. Jämsässä. Tyynen tytär Sirkka Vire teki äitinsä haastattelun juuri ennen hänen 90-vuotispäiväänsä vuonna 2012. Teksti julkiluettiin Tyynen muistotilaisuudessa 14.12.2015. Ohessa otteita Tyynen muistikuvista sota-ajoilta:

Olen syntynyt Pyhäjärvellä Tiituan kylässä. Meillä oli maanviljelystila, lehmä 7-8 kappaletta, maito vietiin meijeriin. Minulla oli vanhempi veli Tauno ja kahdeksan vuotta nuorempi sisko Liisa. Yksi sisko oli kuollut ihan pienenä ja isämme kuoli, kun olin 12-vuotias.

Kun sota syttyi marraskuun lopulla 1939, olin 17-vuotias. Tauno-veli joutui sotaan. Meille tuotiin sanaa, että nyt on lähdeettävä. Mitään muuta ei saa ottaa mukaan kuin vaatteet päälle. Äitini ja hänen Kaisa-siskonsa, veljen vaimo Lyyti puolitoistavuotiaan poikansa Osmon kanssa sekä Liisa-sisko menivät linja-autolla Noitermaan asemalle ja sieltä junalla Alavudelle.

Minä lähdin naapurin tyttöjen kanssa ajamaan lehmä 20 kilometrin päähän Konnitsaan. Meille sanottiin, että eläimet teurastetaan siellä. Pian Konnitsaan päästyämme tuli määräys, että pitää käydä säkittämässä kaikki viljat kotona. Hevosella käytiin kotona. Lehmä ei teurastettu. Parin viikon kuluttua tuli tieto, että lehmät pitääkin viedä Myllypellon asemalle, kaikki naapureidenkin, ainakin neljän talon lehmät. Siellä ne laitettiin kiinni johonkin aitaan ja miehiä oli siirtämässä niitä vaunuihin. Sillä junalla mentiin, lehmät ja ihmiset. Minun lehmät satuivat kaikki samaan vaunuun. Jyväskylän kohdalla tuli tieto, että nyt saatte ruokaa, ja meille tarjottiin kaurapuuroa.

Mentiin junalla Virroille Mantilan asemalle. Siellä oli isäntiä vastassa ja kysyivät: ”Kuinka monta lehmää sulla on? Kuinka monta lehmää sulla on...” Me tytöt ajateltiin, että ne pitää meistä huutokauppaa ja silloin meiltä pääsi itkun.

Minut otettiin lehminen Ala-Simosen taloon. Olin siinä talossa sen vuoden. Hoidin lehmät, omat ja talon, oli siinä talon väkeäkin mukana. Lypsettiin ja ruokittiin lehmät, juomavesi

kannettiin niille ojasta sadan metrin päästä. Tietä läpöitiin lumi pois. Lauantaipäivinä leivoin karjalanpiirakoita toistasataa. Niillä oli kova menekki, niitä keuhuttiin hyviksi.

Keväällä lähdin lehmine-ni Alavudelle, missä olivat äiti, Kaisa, Lyyti, Osmo ja Liisa. Minä olisin saanut jäädä Virroille, mutta lehmille ei olisi riittänyt siellä laidunta. Talo Alavudella oli niin pieni, että nukuin aitassa. Talo oli järven rannalla. Juhannuksena saaresa poltettiin juhannuskokko.

Samana kesänä kävelin lehmien kanssa Alajärvelle, mistä oli vuokrattu maatila meidän perheelle. Hyvää oli pelto kyntää. Huoneista paras oli riihi. Saunaa ei ollut ollenkaan. Asuinrakennuksessa oli vain kaksi huonetta ja lämmitykseen vain hellat molemmissa huoneissa. Asunto oli niin kylmä, että yölläkin piti lämmittää pienen lapsen takia. Töitä tein siinä talossa ja välillä muuallakin, perunanostossa ainakin.

Sitten tuli tieto, että päästään takaisin Karjalaan. Ihmiset sanoivat meille, että mitä ihmettä te sinne lähdette, ja me, että kyllähän jokinakin kotiinsa haluaa.

Kaksi kuorma-autoa vei tavarat ja lehmät ja ihmiset Lapuan asemalle. Yksi Alajärven poika ratsasti hevosemme sinne. Lapualta mentiin junalla Käkisalmeen. Käkisalmissa taas kaksi kuorma-autoa haki tavarat ja ihmiset ja lehmät. Minä otin polkupyörän ja hevosen. Hevoselle vain päitset päähän ja ohjaketset. Otin vähän ruokaa evääksi, että sain antaa hevosellekin leipää välillä. Kun veturin-kuljettaja näki, miten olen lähdössä, hän antoi minulle puukon ja sanoi, että laita tämä käsilaukkuusi turvaksesi. Niin minä sitten ajoin pyörällä ja hevonen kulki siinä rinnalla. Kun kuorma-autot tulivat paluumatkallaan meitä vastaan, ne pysähtyivät ja kuljettajat sanoivat, että kyllä siellä koti on kunnossa. Yksi asuinrakennuksen lasi oli rikki, ei muuta.

Sitä ruvettiin sitten taas elämään siellä. Tauno oli rintamalla. Kaikennäköisiä töitä oli tehtävä. Halkoja-kin piti tehdä. Leimattuja koivuja kaadettiin Matikaisen Taimin, naapurin tyttön, kanssa. Pokasahan terät olivat tylsiä. Viisi mottia tehtiin halkoja. Näistä halkohommista saatiin palkka. Kaikille naisille, joilla ei ollut pieniä lapsia, annettiin työmääräyksiä. Mekin oltiin Taimin kanssa Tiituan sahalla talven töissä, minäkin oli peräsahurina. Lisäksi piti kuljettaa kärryillä tukkeja pihalta sahan lavalle. Saha toimi haloilla, samoin siinä vieressä oleva mylly, ja siihen polttouuniin piti

”Kerran, kun menin jauhokuorman kanssa kotia kohti, takaapäin lensi venäläinen pommikone”

myös kuljettaa kärryillä halkoja. Minä osasin käyttää myllyä ja jauhaa jyvät jauhoiksi.

Kerran, kun menin jauhokuorman kanssa kotia kohti, takaapäin lensi venäläinen pommikone. Käänsin akka hevoson takaisin päin ja pommikone jatkoi eteenpäin. Kerran taas, kun katsoin päärakennuksen yli Sakkolaan päin, näin, että sieltä tuli kolme konetta. Keskimäinen oli venäläinen ja reunimaiset suomalaisia. Ne ampuivat sen venäläiskoneen alas. Mutta sitä rupesi ajattelemaan, että mahtaako täältä tulla kuitenkin lähtö.

Kaikki viljat oli saatu kylvetyksi. Nikkosen isäntä tuli sanomaan, että nyt on lähtö edessä. Tiesi, että Koskenpäälle. Muistaakseni vuorokauden sisällä oli lähdeettävä. Hevonen valjastettiin kärryjen eteen. Vein Kaisan, Lyytin, Osmon ja Liisan Noitermaan asemalle vaunuun saakka. Sitten menin takaisin kotiin. Vein viljakuorman Noitermaan asemalle ja se lähetettiin Petäjävedelle. Tulin kotiin. Kärryihin laitettiin sianporras, kanoja ja niille ruokaa, myös ihmisille ruokaa. Minä pyysin yhtä sotapoi-kaa ampumaan meidän koiran. En tiedä ampuiko. Siihen meidän portaille se koira kuitenkin ilmaantui, kun lähdettiin pihasta. Äiti ajoi hevosta. Pari lehmää oli kiinni kärryjen perässä, muut lehmät olivat irti. Kaikilla lehmillä oli ketjut kaulassa ja niissä omistajan nimi. Minä kävelin lehmien perässä.

Tultiin Konnitsaan saman talon pihaan, mihin tultiin talvisodankin aikana. Lypsettiin lehmät ja jatkettiin matkaa. Kaikki ne Tiituan kylän asukkaat, jotka oli määrätty Koskenpäälle, olivat samalla tiellä menossa. Saatiin niitä vähitellen kiinni, Hassin Liisa ja Matikaiset ja Puputit. Tien laidassa oli opasteena EVAK-KOTIE-lappuja. (Me sanottiin, että emakkotie). Niitä lappuja seurattiin. Johonkin taloon päästiin yöksi, kaikkiin taloihin ei huollittu. Kaikista taloista ei annettu edes vettä eläimille. Jossain isolla paikkakunnalla, en muista nimeä, oltiin juhannuksena.

Joka paikkakunnalla oli semmoisia ihmisiä, jotka ohjasivat tätä hommaa ja sanoivat, mihin sai laskea eläimet laitumelle. Kerran sattui, että toiset olivat lähtieessään jättäneet portit auki ja minunkin lehmäni olivat lähteneet laumassa muiden

mukana. Yksi pieni mullikka oli jäänyt. Jätin sen naapureiden laumaan ja lähdin polkupyörällä kyselemään edellä kulkevilta, oliko niillä vieraita eläimiä laumassa. Aina, kun löysin oman lehmän, sidoin sen tien varteen kiinni ja jatkoin etsimistä. Näin löysin yhtä lukuun ottamatta kaikki lehmäni. Eräs lehmä oli aivan kuin se puuttuva lehmäni, mutta sillä oli vieraan omistajan nimi kaulassa, en voinut sitä ottaa. Sitten lähdin taaksepäin keräilemään lehmäni ja sieltä tuli sitten se naapurin porukkin vas-taan ja se pieni mullikka.

”Jyväskylän tällä puolella tuli poliisi meidän perään ja kysyi, mitä matkalla on kadonnut. Sanoin, että hohtimet ja yksi lehmä”

Jyväskylässä piti hevonen kengittää. Jyväskylän tällä puolella tuli poliisi meidän perään ja kysyi, mitä matkalla on kadonnut. Sanoin, että hohtimet ja yksi lehmä.

Petäjävedellä meitä oltiin vastassa. Hassin Aino epäili, että jos Tyyne on koko matkan kävellyt, niin sen jalat ovat kuluneet niin, ettei polven alapuolella ole mitään, mutta kyllä minulla oli. Petäjävedeltä käännettiin Sahloisten Mäkiylille. Ne, jotka olin hevosella vienyt asemalle, olivat jo Koiramäessä, ja mekin mentiin sinne. Kolme viikkoa kesti tämä matka kotoa Kannakselta Koiramäkeen. Koiramäkeen me tul-tiin, koska Koiramäen emäntä oli syntynyt Salit-sanrannalla ja oli minun kummini ja jotain sukua-kin.

Koiramäessä oltiin muutama viikko. Koiramäen Rikhard vei meidät sitten Pankälään. Tila oli tyhjil-lään: vanhukset olivat kuolleet ja pojat olivat sodassa. Rikhard oli kirjoittanut Reinalle rintamalle, saako Pankälään viedä siirtolaisia ja Reino vastasi, että saa.

Matikaiset menivät asumaan Räihän taloon Koskenpäälle, Puputit Veiton-mäkeen. Puputin isännän kanssa hain Petäjäveden asemalta ne viljasäkit, jotka olin ennen lähtöä vienyt Noitermaan asemalle. Sahloisten koulullakin asui siirtolaisia. Minun Mar-täti kuoli Sahloisten kansakou-lun eteiseen. Reino teki Koskenpään hautausmaale Mar-tädin haudalle puuristin.

Kirjattu ylös sen mukaan, mitä Tyyne-äitimme muisti keskiviikkona 22.8.2012. neljä päivää ennen 90-vuotispäiväänsä.

Ollako evakko vai pakolainen?

Eipä uskoisi, että sanojen *evakko* ja *pakolainen* määritelmä ja käyttäminen on niin vaikeaa. Viime aikoina on näitä kahta sanaa käytetty joko tahallaan tai tahtomatta sekaisin ilman todellisuuspohjaa niin eri viestimissä kuin puheissakin, juhlapuheista ja seminaareista puhumattakaan.

Sivistyssanakirjan mukaan pakolainen on henkilö, joka joutuu syntyperänsä, uskontonsa, mielipiteidensä tai muun sellaisen vuoksi vainoa peläten pakenemaan vieraaseen maahan.

Pakolaisneuvonta ry määrittelee pakolaiseksi henkilön, jolle on myönnetty kansainvälistä suojelua kotimaansa ulkopuolella. Ja maansäiset pakolaiset ovat ihmisiä, jotka ovat joutuneet jättämään kotinsa, mutta eivät ole lähteneet kotimaasta. Pakolaistatuksen saaminen on määritelty Geneven sopimuksessa.

Evakko taas on Sivistyssanakirjan mukaan toiselle paikkakunnalle evakuoitu henkilö, sodan alta evakuoitu henkilö. Evakuoinnilla tarkoitetaan ihmisten saattamista turvaan vaaratilanteessa. Evakuointi on pakkotoimi, eli evakuoitavien suostumusta ei tarvita. Sodan uhatessa siviiliväestö viedään turvaan. Siirtoväellä tarkoitetaan Sivistyssanakirjan mukaan sotatoimien tai alueluovutusten takia kotiseudultaan muualle oman maan alueelle siirtynyt väestöä.

Karjalasta evakuoitiin talvisodan alkaessa noin 430 000 henkilöä muuhun Suomeen ja Lapin sodan tieltä evakuoitiin noin 170 000 henkeä. Suurin osa Lapin sodan tieltä evakoiduista pääsi palaamaan kotiseuduille, mutta Karjalasta evakuidut eivät päässeet palaamaan rauhan sopimuksen liittyvien alueluovutusten takia. Puhutaan luovutetusta alueesta.

Näin 75 vuoden jälkeen vaikuttaa siltä, että valtakunnan mediassa nämä käsitteet sekoitetaan tai ovat sekoittuneet keskenään. Suomen valtion suuri ponnistus, karjalaisten sijoittaminen eri puolelle Suomea, on vielä hyvin ihmisten muistissa. Karjalaiset eivät ole pakolaisia, mutta kylläkin valtion toimesta pakko-siirretty sodan alta eli evakuoitu. Ja ne ketkä eivät ole päässeet palaamaan asuinsijoilleen, ovat lisäksi siirtokarjalaisia.

Karjalaisten sijoittumista eri puolille Suomea on pidetty esimerkkinä monissa esitelmissä ja puheissa nykyisten Suomeen tulevien pakolaisten, niin kiintiöpakolaisten kuin turvapaikanhakijoiden sopeutumisessa. Näin voidaankin tehdä, kuten Outi Fingerroos Karjalan Liiton 75-vuotisjuhlaseminaarissa keväällä 2015 teki, mutta silloin on visusti pidettävä käsitteet erillään.

Karjalaisten on helppo ymmärtää omien kokemusten pohjalta pakolaisten kohtaamia vaikeuksia yhteiskunnassa, vaikka lähdön syyt eivät välttämättä ole samoja kuin aikoinaan karjalaisilla evakoilla. Varmasti jokainen karjalainen tietää, että olisi paljon parempi saada ratkottua ongelmat siten, ettei tarvitsisi lähteä kotiseudultaan tai ainakin siten, että paluu olisi mahdollista nopeasti. Tähän pitäisi maailmanlaajuisesti keskittyä.

Emmekö jo 75 vuoden jälkeen vihdoin voisi olla kaikki samaa mieltä, että karjalaiset ovat evakkoja! Olemmehan kaikki kuitenkin samaa kansaa, suomalaisia.

MARJO
MATIKAINEN-KALLSTRÖM
Karjalan Liiton puheenjohtaja

Pyhäjärven asema talvisodan SA-kuvassa

Puolustusvoimien kuvakeskuksen 2013 netissä julkaistuja kuvia selatessani löysin Vpl Pyhäjärvi-haulla harvinaisen sodanaikaisen kuvan rautatieasemasta ja sen ympäristöstä. Se on otettu talvisodan aikana, sillä kesällä 1941 perääntyneet venäläisjoukot polttivat kuvassa näkyvät rakennukset, vesitornia lukuun ottamatta. Ainoana rautateiden rakennuksista jäi polttamatta tavaramakasiini, jonka lastauslaiturilta tai junasta arvelen kuvan otetun.

Kuvasta voi päätellä, että se on vuoden 1940 helmimaaliskuulta: sää on aurinkoinen, lunta on ennättänyt sataa niin paljon, että käyttöön on otettu toinen raidedepari – ensimmäisen on tukkinut runsas lumi ja jää.

Miten lienee onnistunut lastaaminen ja purkaminen? Odotushuoneen ikkunat näyttäisivät olevan rikki, mutta asemakonttorin ikkunat on peitetty vinojen parrujen varaan ladotuilla ratapölkkyillä. Aseman Pyhäjärvi-kyltti on poistettu, niin kuin talvisodan aikana oli määrätty – pelättiin desanttien ja vakolijoiden saavan niiden perusteella sijaintitietoja; jatkosodan aikana ne saivat olla paikoillaan.

Lumesta puhdistettu ratalinja näyttää jatkuvan Pyhäjärveltä eteenpäin, ja ainakin talvisodan alkaessa Noitermaasta pakenevat nousivat evakkojunaan omalta pysäkiltään. Kuinka kauan käytettiin Sakkolan tai vieläpä Kiviniemen asemaa junien päätepaikkana, ei ole tiedossani. Suomalaiset pioneerit räjäyttivät Suvannon sillat heti vihollisen ilmaannuttua vastarannalle. Taipaleenjoen rintama ei ollut kaukana, vain 20-30 kilometriä itään.

Pyhäjärven asemaa esittävässä kuvassa kaksi-kolme kuukautta myöhemmin vallitsee täysi pysähtyneisyys: yhtään ihmistä eikä kulkuneuvoa, suorastaan aavemainen tunnelma henkii näkymästä. Voisi tulla mielikuva, että kameramies on ollut viimeisiä paikalla ennen venäläisjoukkojen tuloa rauhanteon jälkeen.

Eräitä havaintoja rakennuksista: mäellä ylimpänä on tyhjentynyt rautatieläisten asuintalo, jossa oli alakerrassa kolme huoneistoa, joista kaksi oli jatkuvassa asemamiesten perheiden käytössä, keskimääräinen asunto oli tilapäisessä käytössä, kuten ylikonstaapeli Lauri Soikkelilla perheineen ja aseman sähköttäjällä, jollaista ei vähäliikenteisellä rataosuudella kai tarvittukaan.

Perheemme asui talon toisessa kerroksessa, jossa käytössä oli keittiö ja kolme huonetta ja runsaasti

vinttikomeroita. Kuvassa talon katolla näkyy juuri ennen talvisotaa tehty it-konekiväärilava. Siinä talossa äitini synnytti minut kunnankättilön avustamana elokuussa 1929 kolmisen kuukautta perheen Pyhäjärvelle muuttamisen jälkeen. Periturkulaiset keuhvat syntyneensä lakkauteissa Heidekenin synnytyslaitoksessa, mutta minä sanon syntyneeni sentään kotona.

Asuintalon edessä on aita- ja liiterirakennus, jossa liiteri oli yhteinen, mutta toisessa kerroksessa olevat luhtiaitat joka asunnolle erikseen. Niitä käytettiin kesäisin myös yöpymiseen. Asemarakennukselle menevän tien puolivälissä oli kannella peitetty kaivo, joka oli sikäli uudenaikainen, että vesi tuli omalla paineellaan vesitornista, johon Pyhäjärven vettä oli pumpattu rannassa olevasta (höyry)koneistetusta pumppuhuoneesta. Rakentajilla on ollut vahva luottamus järveden täyteen puhtauteen, sillä ainoa suodatin oli järven pohjaan ulottuneen putken päässä sijainnut siivilä, joka esti isompien esineiden imeytymisen käyttö- ja juomaveteen. Luottamus oli kai aiheellinen, koska ei ollut tietoa kenenkään sairastuneen vedestä 1930-luvulla, vaikka vedenottoputki sijaitti kylälaisten venelaiturin vieressä, jossa lapset pitivät uimapaikkaansa. Saattoi rannassa kuitenkin olla kalalperkuun ja pyykinpesun kieltotaulu. Meidän talon lapsille oli ihanteellinen uimapaikka Kipurin hiekkaranta, jonne mentiin ratapihan itäisen vaihteen kohdalta radan yli.

Sitä vain olen joskus ajatellut, miksi VR ei ollut rakennusvaiheessa vetänyt vesijohtoja asuintalon keittiöihin, vaan vesi piti kantaa tai talvella vetää vesikellalla puusaavissa parinsadan metrin päähän asuntoihin, meillä vielä toiseen kerrokseen. Lisään vielä, että lähellä kaivoa oli hirsinen sauna, leivin- ja pesutupa, joka palveli kaikkia talon asukkaita hyvässä keskinäisessä yhteisymmärryksessä. Pyykki- ja saunavesi piti sinnekin kaivolta kantaa. Leivintuvassa minäkin sain usein ihastella, miten suuresta uunista, jossa ensin oli poltettu muutama tunti halkoja, vedettiin kolalla hehkuvat hiilet uunin eteen muurattuun koloon, sutaistiin varrellisella kostutetulla vastalla viimeiset tuhat pois. Sitten perheen- emäntä työnsi leipälaapiolla leipänsä, piirakkansa, karjalanpaistinsa tai potlohkonsa Kyyrölän saviruukussa paistumaan pelottavan syvän ja laajan uunin sisuksiin. Taisin joskus mennä

Kirjoituksessa on havaintoja talvisodan aikaiselta Pyhäjärven asemalta. SA-kuva.

leivintupaan pelkästään katsoamisen ja tuoksujen ilosta, miten perheenemännät hoitivat perinteisen leipomistyönsä. Keski-suomalais-syntyinen äitimme ei omaksumut kaikkia karjalaisia ruuanlaittotapoja, mutta kyllä häneltäkin sujui limppujen, reikäleipien ja karjalanpaistin teko yhteisessä leivintuvassa.

Asementalon toisessa kerroksessa asui asemapäällikkö Larisen perhe, eikä minun muistini mukaan muunnimista ollutkaan. Larinen oli senaikaiseksi innokas valokuvaaja, joka isokokoisena, jalustalla seisovan, mustan laatikon takana piiloutui hupun alle ja huusi: hetkinen hiljaa. Näin ikuistui myös kuva vanhimman sisareni Inkerin ja Toivo Vasaran häitten vieraista 1933 asuintalomme pihassa.

Tämän kirjoittajaa on kiinnostanut kysymys, miksi ylipäätään on ollut tarpeen keisarinvallan aikana ja maamme itsenäistymisen alla rakentaa rautatie Hiitola-Käkisalme-Rautu. Olen arvellut, että takana ovat olleet sotilasstrategiset päämäärät. Tarkan tiedon antaa 2011 ilmestynyt historia VR 150 vuotta, jonka on kirjoittanut Seppo Zetterberg. Lainaan häntä seuraavassa: "Keisarikunnan sodanjohdon vaatimuksista rakennettiin 107 kilometrin pituinen Hiitolan-Käkisalmen-Raudun (Raasulin) rata jatkoksi Venäjän rakentamalle Pietarin-Raudun yhteydelle. Asiaa vuoden 1912 valtiopäivillä käsiteltäessä kuului myös ääni, jonka mukaan koko rata, joka palveli paitsi sotilaallisia myös muita kansal-

lemme, varsinkin Karjalan väestölle, vieraita tarkoituksia - - olisi jätettävä rakentamatta - - . Vuoden 1913 valtiopäivät kuitenkin myönsivät rahat. Hiitolan ja Käkisalmen välinen osuus avattiin väliaikaiselle liikenteelle elokuussa, ja Rautuun saakka liikenne ulotettiin marraskuun alussa 1917".

Zetterberg toteaa, että rata ei ennättänyt palvella Venäjän tarkoituksia, koska maan sotilasmahti romahti vallankumoukseen.

Nyt kohta sadan vuoden kuluttua voimme todeta, että rata palveli talvisodan ja jatkosodan aikana Suomen armeijaa sekä siviiliväestöä täysimääräisesti. Neuvostoliitto ja Venäjä ovat vieneet ratahankkeen uusiin mittoihin: sähköiset kaksoisraiteet Laatokan ympäri.

V. 2002 retkeili Kannaksella pikkubussilla turkulaisryhmä reittiä Käkisalme – Pyhäjärvi – Rautu – Terijoki – Kronstadt – Johannes – Viipuri. Kohteet valikoituivat osaksi sen takia, että oli kaksi Kannaksella syntynyttä, Kauko Hörkö Johannesessa (pitkäaikainen Johannes Seuran puheenjohtaja ja Kannaksenkävijä), minä Pyhäjärvellä. Voitto Ranteen isä oli kesällä 1944 kaatunut Raudussa. Kävimme tietenkin katsomassa syntymäkotini paikkaa, jossa silloin oli melkoinen jätäkasa, sillä talon alla ollut kellaria oli käytetty kaatopaikkana, ja kellarin täytettyä kasaa oli jatkettu maanpinnan tasolta ylöspäin.

Aseman tavaramakasiinin kohdalla tapasimme vanhan ja kumaraisen venäläisen, joka mukana olleelle venäjää taitavalle autokuski-oppaalemme kertoi,

että hän oli Venäjän rautateitten eläkeläinen ja ollut työssä sodan jälkeisen ajan tällä asemalla. Vanhus asui mainitun makasiinin asemanpuoleisessa päässä ja aitovenäläiseen tapaan pyysi meitä tutustumaan asuntoonsa.

Huomasin, että makasiinin toinen puolisko oli muutettu keittiön ja huoneen asunnoksi, päätyyn oli tehty ovi ja ikkuna. Asunnon sisäpuoli oli pehmustettu matoilla, ryijyillä ja kankailla, ehkä torjumaan kylmää. Siistiä oli, tavarat järjestyksessä. Vanhus ei voinut alkuun ja tuskin loppuunkaan ymmärtää, kun kerroin, että isäni on myös ollut täällä rautatieläisenä ja että minä olen syntynyt lähellä olleessa isossa asuinrakennuksessa silloin noin 70 vuotta sitten.

JAAKKO LAVASTE
Turku

Aseman tavaramakasiinin asukas ja matkailijat. Vas. Jaakko Lavaste, Martti Ostela, Kauko Hörkö ja autonkuljettaja. Matalampi rakennus entinen Pyhäjärven osuuskauppa, korkea vaikuttaa viljakuivurilta. Kuva: Voitto Ranne.

Nuku suloisesti – muistoja jälleenrakentamisen ajalta

Sodan loputtua 1944 alkoi kiivas jälleenrakentamisen aika. Sotakorvaukset toivat töitä teollisuuteen sekä miehille että naisille.

Tampereen tehtaat olivat perustaneet yhteisen hankintayhtiön riittävän energian saamiseksi. Tämä yhtiö oli nimeltään Tampereen teollisuuden polttopuu Oy ja yhtiöllä oli kuorma-autoja ajamassa puuta tehtaiden tarpeisiin. Autoja oli noin 15 kappaletta ja ne kaikki toimivat puukaasulla. Niiden mukana kulki aina myös korjausvaunu ja korjaamista riitti.

Keuruulta korjausasentajana toimi ainakin Armas Lopenen. Pääsin näiden autojen matkaan apumieheksi eli silloiseen toiveammattiini 18-vuotiaana. Puuta haettiin ympäriinsä Hämeen ja Keski-Suomen sekä Pohjanmaan alueilta.

Talvella 1946 olimme Virtain Kurjenkylässä ajamassa halkoja. Siellä oli tuhansien hehtaarien kokoinen, aidattu halkolaani valtion

mailla tien varressa. Halot piti saada peltomaalta pois ja Kurjenkylän asemalle vaunuihin lastattavaksi ennen kesän tuloa. Kortteeri-paikkoja ei hevin ollut liikkeelle metsämiehille tarjolla ja vastaavasti niihin taloihin oli ylitarjontaa, jotka kortteeria tarjosivat.

Emma-äitini sisar Helmi ja Katri-mummoni olivat olleet talvisodan aikaan evakossa Kurjenkylällä. Mummoni oli ystävystynyt ikäisensä vanhan emännän kanssa evakkokuukausien aikana. He olivat löytäneet toisistaan hengenheimolaisen tarinoimalla ja yhdessä laulaen ja rukoillen. Kun tämä vanha emäntä kuuli, että Karosen Katrin tyttären poika on apumiehenä halkolaanilla, hän lähetti terveisiä työmaalle, että Eskon pitäisi ehdottomasti tulla heille kortteeriin.

Tähän taloon siis suuntaisin yöpymään. Kortteerissa olikin hienot oltavat. Pettini oli sijattu oikein kamariin, ei mihinkään tuvan

nurkkaan. Tämän ”metsäisen” miehen piti pujahtaa hohtavien valkoisten lakainoiden väliin. Päälyslakanaassa oli kauniisti kirjailtu ”Nuku Suloisesti!”. Tulipa hikisen päivän päätteeksi nuorelle miehelle aivan pakottava tarve siistiytyä kunolla karjakeittiöllä iltaisin ennen maata menoa.

Apumiehen pestini ja ykkösluokan majoituksessa asumiseni valitettavasti lopuivat lyhyeen, sillä sairastuin keuhkoputken tulehdukseen. Tilanne meni niin vaikeaksi, että lopulta vietin kolme kuukautta Kinkomaalla. Mutta muistot Kurjenkylältä jäivät suloisina mieleeni.

ESKO SIPPONEN
Keuruu

Esko Sipponen poseeraa sotienjälkeisessä kuvassa Virroilla Koronkylällä.

Käkisalmen Kaupungin Rouvasväen Yhdistys täytti 160 vuotta

Käkisalmen Kaupungin Rouvasväen Yhdistys ry on ensimmäinen suomenkielinen edelleen toimiva naisyhdistys. Sen mielenkiintoinen syntyhistoria kumpuaa Venäjän tsaarinvallan ajalta.

Tsaari Nikolai I muutti venäläisen upseerin Rafail Aleksandrovits Tsernosvitovin kuolemantuomion karkotukseksi Käkisalmeen joulukuussa 1849. Tämä mies omisti Uralilla kultakavoksia. Karkotusvuodet pimeässä Käkisalmissa, tuolloin vain 1200 asukasta, sujuivat erittäin hyvin. Kun karkotustuomio päättyi 1854, niin R. A. Tsernosvitov halusi palata kaupunkia. Hän lahjoitti kaupungille 500 hopearuplaa sillä ehdolla, että kaupungin rouvat perustavat ”Köyhäin lasten koulun” ja ylläpitävät sen.

Yhdistys perustettiin keuhkokuumeen ja syksyllä ryhdyttiin keräämään rahaa järjestämällä ensimmäiset suuret arpajaiset ja lisäksi päätettiin järjestää Kaisanpäivänä 25. marraskuuta suuret juhlat ja tanssiaiset.

Köyhäinkoulu voitiin perustaa 1859. Sille vuokrattiin tilat kauppias Paganuksen talosta. Siellä opetettiin lapsia lukemaan,

kirjoittamaan, lukua laskemaan sekä laulua ja käsitöitä. Kaupungin mamsellit toimivat opettajina.

Koulu oli toiminnassa siihen asti, kunnes Käkisalmeen perustettiin vuonna 1876 varsinainen kansakoulu. Vielä tämän jälkeenkin Rouvasväen yhdistys vastasi kansakoulun köyhien lasten vaatuksesta. Yhdistys oli myös tukemassa, kun kaupunkiin perustettiin ensimmäistä yhteiskoulua 1892.

Kansakoulun perustamisen jälkeen toiminta muuttui. Päätettiin perustaa ja ylläpitää ”Käsityökoulu”. Koulu perustettiin 1885. Käsityökoulu jakaantui kutoma- ja ompeluosastoihin. Vakinaisia opettajia oli pari tuntiopettajien lisäksi.

Koulun ehdoton kehittäjä ja johtaja oli Sakkolas- sa syntynyt Vivi Savander, joka oli valmistunut Tammissaaren kutomakoulusta 1899. Vuonna 1936 koulun nimi muuttui Käkisalmen Naiskotiteollisuuskouluksi. Nykyisin se on osa Mikkelin ammattiopistoa.

Sodan jälkeen vuonna 1945 yhdistys muutti Helsinkiin ja jatkoi toimintaansa jäsentensä kodeissa. Yhdistys sai Karjalaan jääneistä omaisuudestaan korvauk-

Wiipurin Lauluveikot ovat jo vuosikymmeniä tuoneet laulutervehdyksensä Kaisanpäivänjuhliin. Siitä hyvästä Rouvasväki kahvittaa heidät syksyn ensimmäisissä harjoituksissa.

sia, joista se luovutti osan Mikkelin kotiteollisuuskoululle 1947 ja osan Mikkelin läänin Kotiteollisuusyhdistykselle joulukuussa 1948.

Nykyisin tärkeimpinä tehtävinä yhdistyksellä on käkisalmelaisen ja karjalaisen kulttuurin vaaliminen ja säilyttäminen sekä muisteleminen sävyttämä yhdessä. Samanlainen yhdistys toimii myös Heinolas-

sa. Lappeenrannan yhdistys lopetettiin 1987. Lisää tietoa löytyy Karjalan Liiton alaisilta kotisivuilta/Liisa Tenkanen.

RIITTA HIRVONEN

Tuleeko lehtesi oikealla osoitteella?

Soita tiedot ajantasalle p. 040 730 2622 tai ilmoita kotisivujemme lomakkeella tai toimituksen sähköpostiin.

HUOM!
Pyhäjärvi-lehden osoite ei muutu pelkästään postiin tehdyllä ilmoituksella.

Jos tilattu lehti on jäänyt tulematta, ilmoita siitä välittömästi, että saat uuden tilalle.

Osallistu myös lehden tekoon lähettämällä kuvia ja kirjoituksia.

Hyvää yhteistyön vuotta 2016!

Kotiseutu (Kotiinpaluu)

Se ihminen sai sen kaiken aikaan. Minä muistan kuinka olin luullut asioiden olevan, mutta siellä taustalla mikään ei ollut niin kuin olisi olettanut.

– Minä...
– Se kosketi minua vasta myöhemmin, en osaa sanoa, mutta se vei minut jonnekin sellaiseen kauas itsestäni, ajattelin istuessani käsi leukani alla katsellen maisemaa allani. Kaupunki on sama, ihmiset eri.

– Vai onko se aina niin, että kaikki ovat jotain muuta kuin muut luulevat?

– Tietävätkö itsekään...

Sylkäisen heinänkorren suustani ja ponkaisen ylös ajatelunani asian valmiiksi.

– Niin se on. – Ei tule koskaan valmiiksi.

– Tai sen osalta tulee. Minä tiedän.

– Mutta se, että hän kohtelee minua edelleen samana sinä miksi hän minut loi...

– Tai tuo vyyhti... Koko elämä sieltä jostain alkulähteiltä – historia.

– Luulen.

– Sieltähän kaikki tulee tähän päivään.

– Me emme vain huomaa sitä kuinka se vaikuttaa meihin kaikkiin.

Lähden lampsimaan tutuksi tullutta reittiä kotiin päin.

– Tässä ne kaikki asiat tapahtuivat, mietin.

– Mutta nämä seinät ovat tyhjä.

– Ei enää varjoakaan noista muistoista, jotka kerran niin elävinä soivat täällä ollen nyt vain kaiku siitä mitä oli.

– Siinä on jotain harhaa, emme me olleet sitä mitä luulimme.

– Ihmiset eivät näe sitä, että he eivät ole sellaisia kuin he luulevat, syystä tai toisesta luulen.

– Olen nähnyt tämän itse.

Istun vielä takaisin katsoamaan maisemaa, sillä ajatus lähtemisestä inhottaa minua juuri nyt.

– Elän mieluusti muistoissani, mikä on ihmisille ominaista.

– Mutta en sen tähden, että ne olisivat enemmän kultaa kuin tämä päivä vaan se, että en kestä katsella sitä mitä ympärilläni on tässä päivässä. Mennyt tuntuu enemmän "olevalta" kuin se mitä näen ympärilläni, suren ja kyynel vierähtää poskelleni, sillä näen sen kaiken tapahtuvan, sen alkuun panevan voiman tähän – koko historia.

– Ja mikä se voima on?

– Se täytyy jokaisen ihmisen ottaa itse selville.

– Mutta totuus on yleensä liian karvas. Vaikka sen takana on elämä... sellaisena kuin se on.

– Sitä vain niin helposti roikkuu mielikuvissa turvallisuuden tähden eikä uskalla lähteä tuosta markkinavaimien ja menestyjien luomasta mielikuvasta hyvinvoinnista, joka on näennäistä.

– He eivät tiedä sitä itsestään, he huipulla... Olen varma.

– Minä tiedän sen. He ovat ihmisiä ja luoneet sen kuvan itselleen, että moraalii viihtyy meidän laisamme, jotka pohjautuvat sen itsensä tätä varten muokkaamien lakien tukemaan viidakon lakiin omaisuuden tavoittelussa, koska muuta ei ole – länsimaiselle ihmiselle ainakaan.

– Minä olen siitä poissa ja yksin sen tähden.

– Mutta minä tiedän – totuus, siellä se on jossain ihmisten keskellä, heidän mielessään ja sielussaan kultana, joka on haudattuna syvälle sinne pyyteellisuuden ajamana.

– En tiedä. – Alan olla väsynyt tähän silloin tällöin, katsoa tuo mielettömyys uudestaan ja uudestaan.

– Mutta tehtävä se on.

Minä olen vain niin turkasen kyllästynyt, mietin joskus itsekseeni ja tuijotan kaupunkia, joka avautuu silmiäni alla kauniina niin kuin sen muistan silloin.

– Se on sama.

– Minä en.

– Tai olen.

– Mutta se mitä siinä välissä oli.

– Eikä kaupunkikaan.

– Mutta sen sydän.

– Rakennukset ovat muuttuneet. Tiet eivät enää kulje samoja reittejä.

Mutta kaupungin sydän, tunnen sen yhä. Uusi sukupolvi kävelee noita katuja ja katson sen virtaavaa soljuntaa teiden varsilla – liikenne.

– Se on muuttunut. Tiet ovat monikaistaisia...

– Minä sama, tiedän sen.

– Mutta se mitä siinä välissä oli.

– Noh, nyt kertaan, itseäni...

– Mutta kaupunki muuttui, olin poissa hetken, vanhenin, mutta sisältä olen sama ja olin silloin koko tuon ajan.

– Sitä ei vain kukaan nähnyt.

– Se hämärtäyi välillä itseltäkin.

– Luulen, että se on kaupungilla sama.

– Kukaan ei näe sitä tai tunne sitä enää.

– Se sydän.

– Se sielu. Se pamppaillee minun sisälläni vieläkin.

– Nuorempi sukupolvi ei sitä enää muista.

– Se elää sen. – Mutta sillä on oma maailmansa koneissaan ja virtuaaliystävissään.

Pekka Kari henkilöhaastattelu on luettavissa Pyhäjärvi-lehdestä 1/2014.

Ohut tuuli tuo tutun tuoksun harjulta. Ilma on raikas, todella raikas. – Se johtuu kuusten määrästä, olen varma.

– Heh, se on vain oma teoriani, mutta olen haistavinani siinä havupuuta seassa siinä hapen määrässä, joka tulvahtaa sieraimiin ja vedän tuoksua sisään.

– Minä todella nautin tästä...

– Mutta maisemat...

– Ne ovat samat, osittain.

– Minä näen muistojen varjot noilla seinillä ja kujilla sen kaiken mitä tapahtui silloin.

– Ja minä olen vielä sama.

– Ovat muutkin, tiedän.

– Elämä muuttaa, jotkut... Tapahtumat ja se ilo siinä, tunne vastakkainen, kuuluvat elämään kumpikin.

– Jotkut se vie matkalle kauas ja jättää sinne.

– Toivon hänen palaavan niin!

– Minulla on niin ikävä.

– Tuota mitä ei ollutkaan...

– Ehkä.

– Siinä avainsana. Me emme tiedä mitä se olisi tuonut.

– Mutta epäilen vahvasti kun katson heitä kahta, jotka muistan menneisyydestäni.

– Katson mieluummin maisemaa ja muistan kaiken.

– Elän tässä.

PEKKA KARI

Pekka Kari on Pyhäjärvi lähtöinen äitinsä puolen suvusta. Aune Inkeri Kari (o.s. Karilainen) on kotoisin isänsä Vilho Karilaisen ja äitinsä Daisy Karilaisen maatilalta Pyhäjärveltä.

Tiesitkö tämän
Pyhäjärven
vaakunasta?

Vaakunan kuviot on otettu Pyhäjärven kirkkoahol-le 1936 pystytetystä lahjoitusmaatalonpoikien muistomerkin huipulla olevasta lyhdystä, jonka yläpuolella oli Karjalan vaakunakuviot. Idea on rovasti Kaarle Viikan ja heraldisessa muotoilussa avusti heraldikko, graafikko Kaj Kajander, 1989.

Vaakunan selitys:
Punaisessa kentässä kultainen lipuke, jossa musta, kulkikas tyllpääräinen ankkuriristi;
ristin alin sakara muita pitempi. Lipukkeen yläpuolella kaksi irtonaista, toisiaan vastaan iskevää käsivartta, joista oikea pitelee miekkaa, vasen käy rää sapelia; kaikki hopeaa.

Piirakka pääsi postimerkkiin

Postimuseossa, museokeskus Vapriikissa Tampereella, vietetään perjantaina 22. tammikuuta uusien postimerkkien ilmestymispäivää. Postimerkkivuosi 2016 käynnistyy kolmella uudella merkijulkaisulla. Ystävänäpäiväpostimerkeistä on tehty persoonallinen viiden merkin eläinaiheinen vihko. Ruoka-aiheiseen postimerkkiin on kuvattu kullanruskeita karjalanpiirakoita. Tyylikäs talvimerkki esittelee aidosti kimaltelevan jääkiteen.

Klaus Welpin suunnittelemaan karjalanpiirakka-postimerkkiin on kuvattu uunipellillinen vastapais-tettuja kullanruskeita karjalanpiirakoita. Piirakoista muodostuu kymmenen postimerkin arkissa jatku-mo, joka muistuttaa lumpeen lehtiä tai rantakiviä vedessä. *Karjalanpiirakka*-postimerkki kuuluu vuoden 2016 yhteispohjoismaiseen Pohjola-Norden -merkkisarjaan, jonka teemana on pohjoismainen ruokakulttuuri.

Museokeskus Vapriikki sijaitsee osoitteessa Alavertaanraitti 5, 33100 Tampere.

vpl. **Pyhäjärvi**

Kotisivut osoitteessa:

www.karjalanliitto.fi/vplpyhajarvisaatio

Evakkolasten koulu-muistoja kaivataan

Kaipaisin 1940-luvulla ja 1950-luvun alussa koulua käyneiden Pyhäjärven evakkolasten koulukokemuksia tutkimukseni lisäaineistoksi. Esimerkiksi seuraavat kysymykset kiinnostavat minua kovasti: miten sinua ja muita evakkolapsia kohdeltiin koulussa, kiusattiinko/ryssiteltiinkö teitä, miten evakkomatka ja muut elämänmuutokset vaikuttivat koulunkäyntiisi. Juttusi voivat olla täysin vapaamuotoisia, ja sekä myönteisiä että ikäviä kokemuksia saa olla mukana.

Voit lähettää muistojasi kirjeenä, sähköpostilla tai jopa soittaa. Kyselen sitten tarvittaessa lisää. Kiitos jo etukäteen!

Yhteystietoni:

HANNU ÄIKIÄ, hannu.aikia@koski.fi

puh. 041-461 9496,

Pääskynkatu 13 as 1, 24130 Salo

Setäpoja häät

Serkkuni Veikko Vesikko ja Kirsti Orpina vihittiin 31.5.1952. Häät vietettiin Huittisten Lauhassa, lähellä vankilaa, Kokemäenjoen takana, jonne kuljettiin lautalla ja veneellä.

Setäni Matti sanoi minulle pari viikkoa ennen häitä: "Varustai sie sitä varten jot uot lautturin ko häät tulloo ja muuteki auttelet täs vaik emäntii".

Hääpäivän aamuna lähdin Vesiniityltä Savolaisen Albertin kohdalta Lauhan puolelle. Vene-poika Aarne haki minut Loimijoen yli. Setäläisten rannassa ei tarvinnut edes hälytinkelloa kilauttaa, kun lautta oli jo tulossa. Veikon lankomies Lauri Pelkonen tuli noutamaan minua ja sanoi: "Tämä onkin ensimmäisiä noutoja tänään". Sulhasen sisaret Toini Pelkonen ja Tellerio Lemmetti perheineen olivat tulleet jo pari päivää ennen häitä auttamaan valmisteluissa.

Kaiken päivää oli tarjolla vapaaehtoisia lauttoreita, eikä minun "vakinaisen lautturin" tarvinnut montaa ylitystä nykiä. Mutta kyllä emännät pitivät vähäpojan liikkeessä. Astiat tiskattiin kaukana vanhasaunassa, jossa pata oli pienessä tilassa. Vesi kiehui välillä ja sauna oli niin täynnä höyryä, ettei eteensä nähnyt. "Hae kylmää vettä, hae puita, tyhjää jäteämpärä, käy kysymäs mis on puhtaita pyyheliinoi, koukkaa kuumaa vettä katilast, nosta tuo ikkuna pois ko ei ilmakaa vaihu yhtää. Eihä tääl nääkkää enää mittää. Jokkuu ku kerkiäis vähä auttamaa...", sanoi tiskari ja pyyhki hikeä.

Emäntien passarien puolella oli vielä kiireisempää ja monta käskijää - ja siksi

Hääpari Kirsti ja Veikko Matinpöika Vesikko.

vähäpojallakin kiireisempää: "Sit ko viet nuo astiat tiskattavaks nii tuo kylmää kaljaa kellarist tulleeissa. Kello kilahdaa, jokkuu o tulos, käy sie hakemas vieraat täl puolell."

Yksi tulijoista oli Hilja-tätini miehen Juhon veli, Matikaisen Aappo, joka huudahti: "Tuttu poikahaa se sielt tulloo". Joku minulle hieman vieraampi mies, taisi olla Eemil Lamppu, sanoi: "Uot sie Aukusti poika, ko uot iha Aukusti näkönen?"

Tuskin oli vieraiden hakureissu tehty, eikä lautta ollut vielä edes rannassa, huuteli joku: "Sieltähä se juoksupoika tulluo, mää

joutsaa sisäll, emännät siel jo etsiit, jot mihi se poika hävis." Tuvassa ainakin neljä naista aloitti torumalla: "Siinäks sitä nyt ollaa, missäs sie uot ollt, missäs sitä oikei on maleksittu? Vasta torumisen jälkeen tulivat työtehtävät ja taas rupesi huolto toimimaan: likaiset astiat tiskattaviksi ja puhtaita takaisin. Vieraat nauttivat tarjoilusta ja kehuivat ruokaa.

Ilta lähenei ja hääväki siirtyi vähitellen puimasuulille, joka oli siivottu ja hyvin koristeltu häävalssia varten. Isännät kävivät nurkan takana, häävieraat tanssivat ahkerasti ja soitto soi pikukutunneille asti.

Pyhäjärveläisiä nuoria Lauhassa 1.6.1952, vasemmalta oikealle: Mikko Aukustinpöika Vesikko, Anna Musakka, Artturi Savolainen, Terttu Savolainen ja hääaamun vene-poika Aarne Savolainen.

Olimme sopineet sulhasen kanssa, että jatkan aamusta hommia samaan tahtiin. Aamulla talon väki teki normaalit askareensa. Myös yövieraat heräilivät ja alkoivat kysellä ennen puoltapäivää, että missäs nuoripari on?

Taas sain tarttua lautan vetokapulaan ja vetää lautan joen yli. Kävin herättämässä nuorenparin Peltoselta, joka oli lähin vankilan henkilökunnan talo. Huutelin kovalla äänellä: "Emännät kaipaavat syömään!"

Näin olin saanut setä-Matille ja serkku-Veikolle lupaamani urakan suoritettua. Kotimatalla poikkesin Savolaisella, jossa otettiin kuva meistä pyhäjärveläisistä nuorista.

MIKKO
AUKUSTINPOIKA
VESIKKO

Pyhäjärven miehiä "nurkan takana", vasemmalta oikealle: Aukust Mikonpöika Vesikko, Eemil Lamppu, Aappo Matikainen, Vihtori Vanhatalo, Väinö Isopahkala.

Vuoden 2016 ruokaa: Täytetty porsaanseläke ja sulhaspiirakka

Karjalan Liiton naistoimikunta on valinnut vuoden ruoaksi täytetyn porsaanseläkkeen ja vuoden leivonnaiseksi sulhaspiirakan.

Täytetty porsaanseläke

n. 1,2 kg
porsaanseläkettä
suolaa
mustapippuria
omenalohkoja
kuivattua aprikoosia
timjamia silputtuna
rosmariinia silputtuna

Poista fileestä suurimmat kalvot. Tee fileeseen viilto pituussuuntaan. Tee vielä pitkittäisviilto avattuun fileen sisäpintaan, jotta filee aukeaa levyksi. Mausta liha suolalla ja pippurilla sekä yrttisipulilla. Laita yhteen viiltoon omenalohkoja ja

kuivattuja aprikooseja. Rullaa sen jälkeen liha rullalle ja sido puuvillanarulla tiukaksi rullaksi. Laita vielä narun ja lihan väliin muutamia yrtin oksia. Laita rulla paistopussiin ja pieni tilkka vettä. Sulje pussi hyvin.

Paista uunissa 175 asteen reilu tunti. Anna vetäytyä vähän aikaa. Poista narut ja leikkaa viipaleiksi. Tarjoa uunijuuresten kanssa.

Kastike

Tarjoa lihan kanssa punaviinikastiketta, joka on maustettu 1–1½ ruokalusikallisella mustaherukkahyytelöä. Näin kastike on hieman makeahko.

Sulhaspiirakka

Vuoden leivonnainen on sulhaspiirakka, jota kutsutaan myös keitinpiiraaksi, elopiirakaksi tai sirppipiirakaksi.

Sulhaspiirakka on umpinainen riisitäyteinen piirakka, joka paistetaan paistinpannalla. Joitakin teollisesti tuotettuja avonaisia coctailpiirakoita kutsutaan virheellisesti sulhaspiirakoiksi.

Kuoritaikina:

2 dl vettä
4 dl ruissihtijauhoja
1 tl suolaa

Täyte:

5 dl vettä
3 dl puurotumatonta riisiä
1 tl suolaa
50 g voita

Kuoret ajellaan piirakapulikalla pyöreiksi ja ohuiksi.

Riisi haudutetaan kypsäksi vedessä, ei puuroteta. Maustetaan suolalla ja voilla.

Täyte levitetään vain kuoren toiselle puolelle. Kuori käännetään kaksinkerroin ja painetaan lujasti kiinni, vaikkapa teevadilla reunaa täpärästi leikaten.

Sulhaspiirakat paistetaan paistinpannalla kirkastetussa voissa tai öljyssä kullanruskeiksi. Tarjotaan voin tai munavoin kanssa.

Lähde ja valokuvat:
Karjalan Liitto

Laatokan puolustus, osa V: Sotatoimista Valamon saarilla, osa II

Kirjoitussarja Laatokan puolustuksesta jatkuu, edellinen osa julkaistiin lehden numerossa 11/2015.

Niikkana

Valamon pääsaarella oli kaksi kiinteää rannikkotykistöpatteria, Niikkana ja Rautaveräjä.

Niikkanan patterialue sijaitsee pääsaaren länsiosassa noin viisi kilometriä luostarialueelta. Itse patteri sijaitsi pienellä Niikkanan niemellä. Suomalainen topografikartta käytti nimesiä Punainenlahti ja sen eteläpuoleisesta lahdesta nimeä Punainenlahti. Nimet johtuivat punaisina hohtavista huikean kauniista ikaikaisista rantakallioista. Silmää hivelevän maiseman ansiosta nykyään turisteille myytävä Valamon kartta käyttää nimiä "Kaunisniemi" ja "Kaunislahti." Niikkanan vanha kasarmialue sijaitsi patterialueelta pari sataa metriä sisämaahan päin. Ensimmäinen kasarmi ja asuntoja rakennettiin vuonna 1919.

Niikkanan uusi kasarmi rakennettiin aikanaan keskelle koskemattonta korppea. Kasarmia varten ostettiin Valamon luostarilta 11 hehtaarin alue. Ajankuvainen sadan miehen kasarmi ja sotilaskoti valmistuivat vuonna 1936. Näiden tilojen käyttöön saanti edisti puolustuslaitoksen oloja Valamon saarella ratkaisevasti.

Niikkana oli koulutuskeskus, jossa annettiin alokaskoulusta, järjestettiin tykistöammuntoja ja pidettiin erikoiskursseja. Vuonna 1928 perustettiin varsinainen aliupseerikoulu Käksälmen pohjoispuolella sijaitsevalle Vahtiniemen patterille.

Niikkanan kasarmialue oli lähellä paikkaa, jonka nimi on juhlallisesti Uusi Jerusalem. Monilla tämän alueen Valamon kohteilla on raamatullinen nimi. Jerusalemissa oli 1920-luvulle asti luostarin poikakoti sekä Getsemanen ja Uuden Jerusalemin skiitat. Getsemanen skiitan asuinrakennukset oli 1930-luvulla vuokrattu puolustuslaitokselle. Jatkosodan aikana vuosina 1943 – 1944 Jerusalemissa toimi Laatokan Rannikkoprikaatin aliupseerikoulu.

Jerusalemin skiitan rakennukset ovat luostarin käytössä ja hyvässä kunnossa. Venäläiset käyttävät nykyään siitä nimeä Ylösnousemuksen skiitta. Aliupseerikouluna jatkosodan loppupuolella palvellut punatiilirakennus näyttää täsmälleen samalta kuin vuonna 1943 otetuissa valokuvissa.

Niikkanan niemellä oli kaksitykkinen avoasemiin sijoitettu hajauttamaton Canet-patteri. Patteriin kuu-

lui alun perin pelkästään betoninen tykkiasemavarustus, kasarmi, joitakin asuntoja ja varastoja, valonheittinasema ja laituri.

Niikkanaan rakennettiin betoninen tulenjohtoasema 1930-luvun alussa. Asema oli matala versio Rikamatyyppin tulenjohtoasemista. Se vaurioitui talvisodan pommituksissa. Jatkosodan aikana vanha, tykkien ampu- masektoreita rajoittanut tulenjohtoasema purettiin. Tilalle rakennettiin hieman eri paikkaan matala, pesäketyyppinen tulenjohtoasema.

Kuten muitakin Neuvostoliittoon rajoittuvia alueita, myös Laatokkaa alettiin linnoittaa pääasiassa vapaaehtoisvoimin vuoden 1939 alussa. Töiden painopiste oli Valamon molemmilla pattereilla ja Kaarnajoen patterilla. Niikkanan patterin linnoitteita uusittiin ja lähipuolustusasemia rakennettiin.

Talvisodan jälkeen Niikkanan tykit saatiin kovalla työllä ja ammattitaidolla viime hetkellä pois saaresta. Suurena vaikeutena oli raskaiden putkien kuljettaminen patteriasemasta jälle.

Jatkosodan aikana Niikkanan patterilla oli ensin kevyttä kenttätykkikalustoa. Kaksitykkinen 120 mm:n Vickers-patteri asennettiin kevättalvella 1942. Niikkana- nassa oli jatkosodan aikana myös 57 mm:n Nordenfeld-kalustoa. Niikkanan tykkikalusto evakuoitiin kokonaisuudessaan vihollisuusien loputtua syyskuussa 1944.

Tämän päivän matkailija voi taittaa kävelen matkan Valamon pääluostarilta Jerusalemin alueelle. Maisemat ovat upeita ja rauhallisia. Matka kulkee ohi idyllisen Öljymäen, jonka maisemat ovat innoittaneet monia taiteilijoita.

Niikkanan niemeen pääsyyn tarvitaan kulkulupa, koska siellä toimii sääasema. Aluetta ei ole kuitenkaan aidattu eikä vartioitu, kulkeminen kielletään ainoastaan puihin tehdyin merkein. Sääasemalla päivystää yleensä yksi henkilö. Patterialue niemen päässä on hyvin säilynyt. Alun perin kuuden tuuman kalustolle rakennetut avoasemat on varustettu 120 mm:n Vickersien vaatimilla betonisilla peruskartioilla, jotka ovat pulttikehineen jäljellä molemmissa asemissa. Toinen tykkiasema on kohtalaisen hyvän näköinen, joskin pohjalla on jonkin verran erilaista tavaraa. Toisen tykkiaseman päälle on rakennettu peltikatos sääaseman tarpeisiin. Sisällä on erilaista sääaseman tavaraa, akustoja ja rojuja. Kantalinnoitetut miehistö- ja ampu- matarvikesuojat ovat aika märkiä mutta ehjiä. Yhtä ampu- matarvikesuo-

jaa käytetään kylmäkellarina.

Matala betoninen tulenjohtoasema on ehjä, vaikkakin pinnaltaan hieman murentunut. Lujaa ja huolellista tekoa olevan linnoitteen sisätiloihin kyllä pääsee, mutta siellä on vain sääaseman tavaroita ja muuta rojuja. Patterialueella on tykkiasemien ja tulenjohtotornin lisäksi muutama betonoimaton lähipuolustusasema.

Vain kivijalat ovat jääneet jäljelle vanhasta kasarmista ja upseerirakennuksesta. Upseerirakennus on sijainnut niemen tyvessä kukkulalla. Rakennukselta on avautunut merinäköala molempiin suuntiin pohjoisen Laatokan sinisille se- lille. Tällaista paikkaa ei kotona Suomessa voisi ostaa rahallakaan!

Niikkanan uuden kasarmin rauniot noin puoli kilometriä patterialueelta on vaikuttava näky. Sankka kuusimetsä verhoaa suojaansa armeliaasti lentopommien ja räjäyttäjien troytylpanosten silpoman rakennuksen. Kaikesta näkyy, että kasarmi on aikanaan tehty hyvin. Eräiltä kohdin ovat kaikkien kolmen kerroksen rungot pystyssä. Kasarmin raunioissa liikkuminen on erittäin vaarallista.

"Kuoleman laakso" on eräs Valamon erikoisimista ja kauneimmista luonnonmuodostelmista. Tämä jyrkkäreunainen, puolisen kilometriä pitkä vajoama löytyy tiheän sekametsän keskeltä läheltä Niikkanan kasarmialuetta.

Rautaveräjä

Rautaveräjän patterialue sijaitsee Valamon pääsaaren kaakkoispuolen pikkusaarilla.

Patterin on saanut komealta kalskahtavan nimensä pääsaaren kaakkoisosan suuren mäki-alueen nimen mukaan. Itse tykkiasemat olivat Kelisaari -nimisellä saarella, ruokala sijaitsi pienellä Keittiösaarella, kasarmi ja asunnot lähinnä pääsaarta olevalla Emaljansaarella. Kelisaaresta kuljettiin jatkosodan aikana riippusiltaa pitkin Keittiösaareen.

Emaljansaarella oli ennen rannikkotykistön tuloa toiminut skiitta. Siihen kuului vuonna 1873 rakennettu puukirkko ja kaksi muuta rakennusta. Alueella oli myös luostarin kalasatama. Patterin rakentamisen aikoihin puukirkko purettiin ja muut rakennukset vuokrattiin puolustuslaitoksen käyttöön.

Rautaveräjän patterilla ei ensin ollut muuta rautaista kuin pelkkä nimi. Rykmentin raportti kesäkuulta 1919 kuvailee asioita:

"Rautaveräjän patteri (Valamon) saaren eteläniemellä on varustettu kahdella 75 m/m laivatykillä ja hallitsee rinta-

Ilmakuvaa Rautaveräjästä.

man Valamon eteläpuolelta itään Iljinskinsaarelle. Itse saarella ei löydy asuntoa miehistölle, joka on sijoitettu munkkien omistamaan rakennukseen noin kilometrin päässä patterilta."

Rautaveräjän patteri sai varsinaisen taistelukaluston vuonna 1921. Pienet 75 millimetrin tykit siirrettiin Lahdenpohjaa suojaavalle Kelpän patterille. Rautaveräjä oli 1920-luvun puolivälistä alkaen vartioliinake, jossa kantahenkilökuntaa edusti vain vartiopäällikkö. 1930-luvun puolivälistä alkaen Rautaveräjällä toimi merivartioliinoksen merivartiostasema.

Kelisaari on 500 metriä pitkä ja 250 metriä leveä. Saarella olleeseen patteriin kuului 1930-luvulla betoninen Rikama-tyyppinen tulenjohtotorni, tiilestä tehty valonheittinasema, tiilinen betonikattoinen ammusvarasto sekä itse tykkiasemat. Talvisodan loppuun asti kalustona oli kaksi 6 tuuman Canet-tykkiä kives- tä ja betonista valmistetuissa asemissa.

Patterin pääampumasuunta oli suoraan etelään. Ampumasektori joko kah-

della tai yhdellä tykillä oli runsaat 180 astetta. Ampuma- alapiirrosten mukaan patterilla ei ollut takasektoria yli luostarisaa-reen.

Jatkosodan aikana Rautaveräjällä oli ensin yksi 6 tuuman Canet-tykki. Helmikuussa 1942 patterille asennettiin kolme 120 mm Vickers-laivatykkiä. Tykit oli sijoitettu kahteen kallioon louhittuun betonista valettuun pyöröasemaan. Toisessa asemassa oli kaksi tykkiä rinnakkain samalla lavetilla. Uusien kuuden tuuman tykkiasemien louhinta aloitettiin jatkosodan loppuvaiheessa.

Kelisaaren pohjois- ja keskiosa on puuston peittämä, eteläpäässä kasvaa kallionnotkelmissa pensaikkoo. Palon seurauksena saarella kasvaa valtavasti suuria, kirkasvärisiä orvokkeja. Kaikki patteriin kuuluneet linnoitteet ovat ehjiä. Tykkiasemien pohjalta alkaa nousta koivunvesoja. Muilla saarilla olleet puurakennukset ovat sodan jälkeen palaneet.

Metsäpalot ovat tuttuja kaikille Laatokan kävijöille.

Matkailijaa tervehtivät siellä täällä alakuloiset saarien laet, joissa puut töröttävät harmaina rankoina kohti taivasta. Raikkaaseen ilmaan sekoittuu miltei aina vähän savun hajua. Joskus viikkojakin omia aikojaan kyteivät metsäpalot saattavat levittää laajalle alueelle yhtenäisen savuverhon. Paikallisia asukkaita eivät metsäpalot murehduta. Nuotioita ei tavallisesti edes vai- vauduta sammuttamaan.

Kelisaareen asti ei Valamossa kävijä pääse ilman venettä. Luostarissa vierail-levat ryhmät voivat tiedustella venekuljetusta matkanjärjestäjältä tai paikan päällä oppailta. Jatkuu...

ERKKI MARTTILA
Laatokan puolustuksen
perinneyhdistys ry

Kirjoitus on
aiemmin julkaistu
Jaakkiman Sanomissa

Rautaveräjällä Canet-tykillä. SA-kuva.

Osa II: Larjavan paikannimien taustaa

Hinkkasen ranta-apajat. Useita apajia. Nuottaa sai vetää Hinkkasen ja Väkiparran maiden rajalta aina *Hiekkavalkamaan* asti, missä rannalla oleva suuri kivi oli merkinä apajapaikan päättymisestä.

Hinkkasen niityt. Vanhoja metsittyneitä niittyjä, jotka olivat jääneet autioiksi, rinnakkaisnimi, *Autioniityt*.

Hinkkasen suo. Hinkkasen metsäpalstaan kuuluva vähäinen upottava ja vaarallinen suo.

Hinkkasen syvä. Kesänuotta eli kierreapajapaikka.

Karkiaispelto, Larjava, Alatalo. Peltto sijaitsee Eemil Toiviaisen talon alapuolella puolivälissä rantaan. Peltto oli Hinkkasen talon kotipelto. Muistitiedon mukaan paikalla oli sijainnut Karkiaisen pieni talo. Vuonna 1737 mainitaan Larjavan kylän asukkaana lukkari MatzKarchiain. – Wiika 1950, s. 444.

Karkiaisia ei paikalla enää asunut. Alatalo oli muuttanut Hinkkasen perintöta-
loksi.

Katila. Peltto kaksi kilometriä kirkolta Orolan maantien itäpuolella. Noin 30 vuotta sitten käytettiin paikasta tätä nimeä. Sinne on raivattu viime vuosikymmenien aikana yli 10 ha uutta peltoa, omistajina Hinkkasen ja Väkiparran. Nykyinen nimi on *Uuspelto*.

Huomaa: Katila oli Pyhäkylässä ja Katilapelto Orolassa.

Katilan kylän nimi on vaihdellut: Gudkovo (1500), Kutkua (1637), Kuckua, Gaudia ja Gaddila. – Ronimus 1906 ja Wiika 1950, s. 61 ja 445.

Katilanpelto. Aukea paikka metsässä, Orolan oikotien varrella Kukon Mikolta *Lepp'orolle* päin. Tällä paikalla olivat pappilan rautat. Talon paikka tuntuu vielä.

Kivipyykki. Rajamerkki, kivinen rajapyykki ns. *Salotien* varrella, ja sen ympärillä oleva aukea. Sijainti: yksi kilometri kirkolta kylään johtavan maantien varrella entisen pappilan virkatalon ja Matti Hinkkasen maiden rajalla.

Ennen siinä poltettiin juhannuskokkoja ja se oli nuorison kokoontumis- ja leikkipaikka. ”Ky lsiin piirleikkii sopi mänemeä.”

Nykyisin siinä oli Karvisen mummon mökki. Antti Lappalainen rakensi sen perintömaalleen. Hänen muutettuaan pois Karviset ostivat talon.

Aapro Lappalaisen perhe rakensi jatkosodan

Larjavan rinnerpellot laskeutuivat Pyhäjärveen. Rantatöyräs oli paikoin hyvin jyrkkä.

aikana vuonna 1942 uuden kodin Lappalaisen maalle Karvisen mökin kohdalle tien alapuolelle. Heidän entinen kotinsa sijaitsi hautausmaan alapuolella. Venäläiset olivat hävittäneet sen talvisodan jälkeen.

Kujassuu. Tienristeys, missä Väkiparran tilustie eroaa rantaan Larjavan maantiestä.

Kulppa-aho. Metsittynyt aho sijaitsee Hiirsuolta Ivaskensaaren maantielle päin. Aholla kasvoi hyvin puolukoita ja nykyisin mustikoi-
ta.

Kulppasuo. Pieni suosilmäke, kuoppamainen pyöreä suo, sijaitsee Hinkkasen ja Väkiparran metsien rajalla.

Kykkysnotko. Notko, metsittyneen polun varrella, Larjavankylän ja Ivaskensaaren rajalla *Mahhoisiin* johtavalta tieltä 500 m, Härmäläisen maata. Notkoon vei verrattain hyvä tie, liekö ollut vanha karjatie. Notkossa oli muuttolintuja: metsoja, teerijä ym. Liekö nimi johtunut siitä, että lintu istuivat ja kyyköttivät siellä – *kykkysloukko*.

Notkoaho. Metsäinen aho Larjavan, Rajaniityn ja E. Toiviaisen talon välillä, Larjavanmaantieltä 600–700 m. Kosteaa notkon laita. Notkossa oli tie, joka oli niin märkä, ettei sitä pitkin voinut kesäisin kulkea kärryillä. Notko oli lähellä Hiirsuota.

Juho Hinkkanen (1882–1960) muisteli, että paikalla oli noin 50 vuotta sitten kaski, jolla kasvatettiin viljaa. Alue jäi ahoksi, joka metsittyi.

Pyhäniitysopukka. Peltoa ja niittyä Heinosisa Räisälänrajalla Mustaojan varrella.

Alue oli suurimmaksi osaksi Hinkkastien omistama niityalue, suurimmaksi osaksi viljelty erillään olevaa sopukkaa – *Heinosii niitty*.

Rajaniitty. Peltto Ivaskensaaren maantien eteläpuolella 2,5 km kirkolta Orolan, Ivaskensaaren ja Larjavan kylien rajalla. Ennen siinä oli Kukkasen mökki omistajina E. Toiviaisen ja Härmäläiset. Niityllä oli erittäin hyvä ja runsasvetinen lähde.

Paikka oli suurehko niitystä raivattu peltoalue. Se sijaitsi Sumpulan entisen hovitilan – Taubilan lahjoitusmaahovin – rajalla. Samalla rajalla oli Rajaniityn viereinen maantiesilta, *Rajasilta*. Rajaniitty oli aikaisemmin Toivolon talon hallussa. ”Härmäläiset jätti sen sit itsellie, ko myö se myöti.”

Rajaranta. Pieni niemi, rantakaista Ivaskensaaren ja Larjavan rajalla, joka sijaitsee Larjavan kylän ja Mahhoin rajalla.

Entisinä aikoina Enkkuaasta ja Yläjärveltä ja muista Pyhäjärven etelä- ja lounaispuolella sijaitsevista kylistä tulevat kirkonmiehet pitivät siinä veneitään, mikäli oli vastatuuli ja vaikea soutaa Haukkaniemeen asti. Ranta oli kivinen, mutta niemi antoi veneille hyvän suojan toisella tai toisella puolella tuulen suunnasta riippuen.

”Jos ol’ kova tuul’ ni sanottii kalastajien kesken, no’t ei kehata soutoa, lase-toa vene tuoho Rajaranta.”

Rajasilta. Paikka, missä Ivaskensaareen menevältä maantieltä tie kääntyy Orolaan kylien rajasta.

Tattaraho. Metsittynyt aho, joka sijaitsee Hinkkasen riiheltä Orolan maantielle joh-

tavan tien varrella noin 100 m Larjavan maantieltä. Siellä lienee ennen kasvatettu tattaria. Se on ollut kaske-
na, sitten ahona, joka on metsittynyt.

Terva-aho. Metsittynyt aho, joka sijaitsee 100 m Tattaraholta itään päin. Aholla on ollut tervahautoja, joita on poltettu viimeksi vuosina 1907–1908. Tervahaudan paikka tuntuu yhä.

Torppaliniitty. Niitty, pappilan peltoalue, sijaitsi Pyhäkylässä kirkkoherran virkatalon kotimetsäpalstan kulmauksessa aivan Orolan rajalla, noin 2,5 km kirkolta. Torpparit ovat käyttäneet tätä niittyä aikoi-
naan, mutta he joutuivat luovuttamaan sen pappilan maita jaettaessa. ”Se jäi pappila torppariloit’ pois.”

KAUKO
HINKKANEN

LÄHTEET:

Hinkkanen Arvi, kooste Pyhäjärven apajista
Hinkkanen Kirsti ja Toivo, muistitieto

Kotimaisten kielten keskus, KOTUS. Nimiarkisto.

Paikkala Jarmo, 1993: Hinkkasen juurillaan ja maailmalla. Gummerus, Jyväskylä.

Ronimus J. V. 1906: Novgorodin vatjalaisen viidenneksen verokirja v. 1500. Joensuu.

Wiika Impi, 1950. Vpl. Pyhäjärvi. Pyhän-Säätiö, Turku.

Wiika Impi: Kylämuistio. Mikkelin maakunta-arkisto.

Vielä ehdit Karjalaisiin pitoihin

Vpl. Pyhäjärvi-seura järjestää Karjalaiset pidot 30.1. 2016 klo 14 Huopalahden kirkossa Vespertie 12, 00320 Helsinki. Ilmoittautuminen heti osoitteisiin Raili Huovila p. 0505482681 tai raili2@elisanet.fi Sini Heikkonen p. 0505351791 tai sinieph@outlook.com (huom! joulukuun numerossa tämä osoite oli virheellinen)

Hinnat: aikuiset 15 euroa, 6-12 -vuotiaat 8 euroa, nuorimmat ilmaiseksi. Tervetuloa joukolla mukaan!

Karjalan matkoja 2016

25.-28.3. Pääsiäinen, Pyhäjärvi, Terijoki

20.-23.5. Petroskoi, Kizinsaari

23.-26.6. Pyhäjärvi, Valamo, (Juhannus)

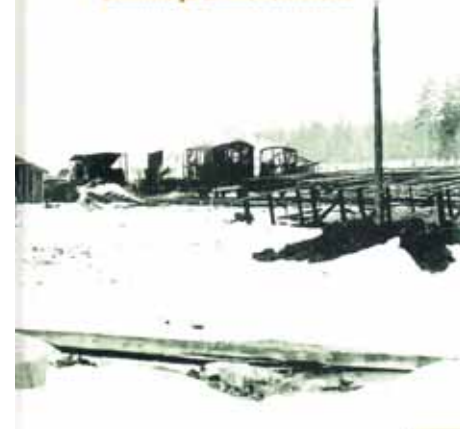
15.-18.7. Pyhäjärvi, Konevitsa

12.-15.8. Pyhäjärvi, Pietari, Terijoki

Toivon mukaan yöpymiset voidaan toteuttaa Lomaranta Musakalla.

Tiedustelut:
Heli Salminen puh, 050 5671586

**SUVANNON SEUTU
1917-1921**
elämää ja ihmiskohtaloita

Hanki historiaa kertova teos, tämä on myös arvokas joululahja!

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön

Adressit 10 euroa
kappale
+ postituskulut.
Tilaukset:
Juhani Forsberg
Ryytimaantie 19 A 8
00320 Helsinki,
puh. 050-511 2899
tai

Mistä löydän hyvän lahjan?

Tässä vihje: Hanki kirjapari *Kaunistu Vpl Pyhäjärveä*, osat I ja II. Yhteensä 736 sivua ja 1750 kuvaa. Koko A4.
Hinta vain 95 euroa + läh. kulut. Lisätietoja ja tilaukset: taubila@pp.inet.fi tai 044 564 1040
Noudettavissa myös johtokunnan jäseniltä ilman lähetyskuluja. Sekä <http://vpl-pyhajarvi.fi/kirjapuoti>
Suvannon seutu 1917-1921 elämää ja ihmiskohtaloita 336 s. Hinta 40 euroa. Tilaukset puh. 040 021 3369. Suvanto-kirjaa vain tästä numerosta 040 021 3369 tai sähköpostistani.
Numerosta 044 564 1040 vain Kaunistu Vpl Pyhäjärveä.

Vpl. Pyhäjärvi -tuotteita edullisesti lahjaksi ja omaan käyttöön

Hanki nyt vaakunapaita, jota saatavana jälleen kaikissa pohjaväreissä valkoinen, helmenharmaa ja musta. Tuote, juuristamme kertova Vpl. Pyhäjärven vaakunapaita, sopii esim. lahjaksi ja asuksesi tuleville kotiseutumatkailijoille, vaikka koko ryhmälle. Aidon värisellä Vpl. Pyhäjärven vaakunan kuvalla ja tekstillä PYHÄJÄRVI VPL varustettua erittäin hyvälaatuista T-paitaa löytyy valkoisissa ja mustissa sekä V- että pyöreällä kaula-aukolla, mutta helmenharmaissa vain pyöreäaukkoisena. Koot S, M, L, XL hinta 15 e/kpl ja isommat koot XXL ja XXXL 20 e/kpl. Mustia V-aukkoisia vain muutama iso koko jäljellä.

Seuran 50-vuotishistoriikki (2007) tarjoushintaan 10 eur/kpl. Hanki myös kirja Suvannon seutu 1917-1921, elämää ja ihmiskohtaloita: hinta jäsenille 30 euroa, muille 40 euroa.

Postitettaessa lähetyksiin lisätään postituskulut. Tilaukset ja tiedustelut toistaiseksi ainoastaan Kaisa-Liisa Korhonen 050-590 5433, e-mail kaisaliisa.korhonen@kolumbus.fi (huom. muuttanut sähköpostiosoitte)

Vpl. Pyhäjärvi-seura ry

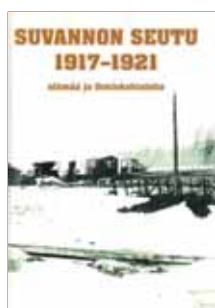
Vpl. Pyhäjärvi-Säätiöltä tuotteita itselle tai joululahjaksi:

Pyhäjärvi-kirja
350 s. Reino O. Kukko –
Kaarle Viika, 1989.
Historiaa sanoin ja kuvin,
sekä murren sanasto
selityksineen.
Hinta 25 euroa.

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön 60-vuotishistoriikki
136 s. Reino Äikiä, 2008.
Runsaasti kuvia ja muisteluja säätiön alkua ajoilta ja eri paikkakunnilla pidetyistä Pyhäjärvi-juhlista ja muista pyhäjärveläisten tapahtumista.
Hinta 20 euroa.

Suvannon seutu
1917-1921, elämää ja ihmiskohtaloita
336 s.
Suvannon seudun paikallishistorian työryhmä, 2015.
Hinta 40 euroa.

Vpl. Pyhäjärvi-pöytästandaari
Suunnittelu Kaarle Viika, 1963. Hinta 42 euroa.

Vpl. Pyhäjärvi-isännänviiri
Koko 45x400 cm.
Suunnittelu Kaarle Viika, 1992. Hinta 75 euroa.

Hintoihin lisätään postituskulut.

Tilaukset ja lisätiedot säätiön asiamies
Pirjo Kiiala,
puh. 0442815 047 tai
[pirjo.kiiala\(at\)gmail.com](mailto:pirjo.kiiala(at)gmail.com).

PYHÄJÄRVI-SÄÄTIÖN
KOTISIVUT
löytyvät osoitteesta:
www.karjalanliitto.fi/vplpyhajarvisaatio

OSALLISTU MYÖS YHTEISEN
PITÄJÄLEHTEMME TEKOON!
Laita tarjolle kuvia ja kirjoituksia.
Toimituksella on oikeus muokata aineistoa.

TAPAHTUMAKALENTERI

Tampereen Seudun VPL Pyhäjärvikerhon sääntömääräinen vuosikokous on keskiviikkona 3. päivänä helmikuuta 2016 klo 13.30 Koulukatu 12, Tampere. Kerho tarjoaa kahvit, tervetuloa! - Johtokunta

Lahden seudun Vpl Pyhäjärvi-kerhon helmikuun kokous on torstaina 4.2.2016 Lahdessa Laaksokatu 17, Ravintola Wanhassa Herrassa. Aloitetaan klo 13. Muistellaan laskiaisia eri aikakausina. Tervetuloa.

Suvannon seudun sukututkimuspiiri kokoontuu lauantaina 23.1.2016 klo 14.00-17.00 Helsingissä Karjalatalon Laatokka-salissa. Kello 13.00-14.00 on vapaata keskustelua ja tietojen vaihtoa. Kokoontumisen isäntinä toimivat sakkolalaiset. Kaikki alueen historiasta ja sukututkimuksesta kiinnostuneet ovat tervetulleita avoimeen tapaamiseen.

Vpl. Pyhäjärvi-seura ry:n toiminta alkaa yhteisellä aterialla la 30.1. klo 14 Huopalahden kirkolla. Ilmoittautumisesta toisaalla lehdessä. Kevätkokous on su 3.4. klo 14 Karjalatalolla. Muu toiminta liittyy Pyhäjärvi-juhlien järjestelyihin.

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön hallintoneuvoston kokous on lauantaina 27.2. 2016 Sastamalassa. HUOMIO! aiemmin tiedotetusta muuttunut kokousaika!

Vuoden 2016 apurahat

Kuluvana vuonna on kaikkien rahastojen apurahojen hakuaikoja jatkettu 31.5.2016 saakka.
Tähän mennessä saapuneet vuoden 2016 hakemukset huomioidaan päätöksenteossa.

Tarkemmat tiedot rahastoista ja apurahojen hakemisesta ovat tulevan maaliskuun lehdessä.

Asiamies

Seuraava Pyhäjärvi-lehti

ilmestyy helmikuussa.
Aineistot toimitukseen viimeistään
to 11.2.2016 mennessä, kiitos!

vpl. Pyhäjärvi

Julkaisija: Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö sr
Kotisivut: www.karjalanliitto.fi/vplpyhajarvisaatio

Päätoimittaja:
Marjo Ristilä-Toikka
Korpimetsäntie 16
37570 Lempäälä
puh. 040 730 2622
marjo.ristila-toikka@kolumbus.fi

Tilaukset, jakeluhäiriöt ja osoitteenmuutokset:
Toimitus, päätoimittaja
Rautasementtie, Lempäälä
kts. yhteystiedot vierestä

Toimitusneuvosto:
Juhani Forsberg, Pertti Hakanen, Pirjo Kiiala, Kirsti Naskali, Esko Pulakka, Markku Pärssinen ja Marjo Ristilä-Toikka.

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön asiamies
Pirjo Kiiala
Lamminkankaantie 12
33420 Tampere
puh. 044-2815047
pirjo.kiiala@gmail.com

Sivunvalmistus:
Marjo Ristilä-Toikka

Toimituksella on oikeus lyhentää ja muokata lehteen lähetettyä aineistoa.

Painopaikka:
Botnia-Print Oy
Kokkola

Tilaushinnat: koti- ja ulkomaat 30 euroa /vsk.
Ilmoitushinnat (pmm): kuolinilmoitukset.....0,70 e
tekstissä.....0,80 e
pienin ilmoitus.....20 e
Hintoihin lisätään alv. 24%